

MINISTERUL
ENERGIEI

Raport de mandat

iunie - noiembrie 2023

Sebastian I. Burduja
Ministrul Energiei

Cuprins

1. Investiții

- 1.1. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)
- 1.2. Fondul pentru modernizare
- 1.3. Deblocarea plăților „ELECTRIC UP” – finanțarea IMM-urilor și domeniului HORECA pentru instalarea de panouri fotovoltaice cu o putere instalată cuprinsă între 27 kWp și 100 kWp, precum și a stațiilor de reîncărcare de minimum 22 kW pentru vehicule electrice și electrice
- 1.4. Programul „Anghel Saligny” – Extinderea și modernizarea sistemului de distribuție a gazelor naturale prin transformarea în sisteme inteligente
- 1.5. Reînceperea lucrărilor la cel mai așteptat proiect energetic în execuție, centrala de la iernut
- 1.6. Finanțarea activităților de cercetare-dezvoltare, aplicații și inginerie tehnologică aferente suportului tehnic național pentru energetică nucleară din Programului Anual de cercetare RATEN
- 1.7. Compania Oil Terminal a semnat un acord cu compania românească Iulius, pentru o investiție de peste 800 de milioane de euro, care va schimba fața Constanței
- 1.8. Începerea procedurii de selecție pentru un terminal de bitum în Portul Constanța de către Oil Terminal
- 1.9. Sprijin instituțional pentru repornirea activității la Azomureș

2. Legislație

- 2.1. Implementarea mecanismului Contracte pentru Diferență (CfD)
- 2.2. Legea privind exploatarea eoliene offshore
- 2.3. Strategia Națională pentru Hidrogen și Planul de acțiune pentru implementarea acesteia
- 2.4. Darea în Plată a Complexului Energetic Hunedoara
- 2.5. Victorie la tribunalul arbitral internațional de la Washington. Miza 450 de milioane de dolari. Acțiunea alpiq împotriva româniei a fost respinsă definitiv

2.6 Memorandum de Înțelegere în domeniul energiei între România și Portugalia

2.7 PNIESC

2.8 Forma consolidată a proiectului de hotărâre a Guvernului privind aprobarea unor măsuri necesare derulării activității societăților prestatoare de servicii de proiectare și performanță energetică și a modelului contractului cadru de servicii de proiectare și performanță energetică

3. Proiecte strategice

3.1. Construirea Unităților 3 și 4 de la Centrala Nucleară Cernavodă

3.2. Proiectul de Retehnologizare a Unității 1 a Centralei Nucleare Cernavodă

3.2. Reactoare Modulare Mici (SMR)

3.3. România devine primul centru european de dezvoltare și export de tehnologie energetică nucleară proprie

3.4. Proiectul de investiții Neptun deep – exploatare gaze naturale în Marea Neagră

3.5. Centrala hidroelectrică cu acumulare prin pompaj Tarnița-Lăpușești

3.6. Listarea Hidroelectrică

3.7. Grup de lucru pentru investițiile în domeniul energetic între Ministerul Energiei, Ministerul Mediului și Hidroelectrică

3.8. Interconector de înaltă tensiune în curent continuu (HVDC) 5000 MW, pe coridorul magistralei de gaz BRUA și a viitoare magistrale Tuzla-Podișor

3.9. Soluții pentru continuitatea și dezvoltarea activității Complexului Energetic Oltenia

3.10. Relația cu Statele Unite ale Americii

3.11. Relația cu Republica Moldova

3.12. Coridorul de energie verde care va lega Marea Caspică de Marea Neagră

3.13. România va produce izotopi medicali la Centrala de la Cernavodă, speranță pentru tratamentul cancerului și repornește producția de apă grea

3.14. Sprijin financiar în valoare de 70.502.000 lei pentru o nouă companie, Complexul Energetic Valea Jiului

3.15 Sprijin financiar în valoare de 350.000 milioane lei pentru Complexul Energetic Valea Jiului

3.16 Proiecte de energie regenerabilă pentru Valea Jiului

3.17 Consiliul Onorific pentru Energie

4. Deblocarea și accelerarea schemelor de compensare, plafonare și ajutor de stat

4.1. Schema de ajutor de stat acordat întreprinderilor din sectoarele expuse riscului de relocare a emisiilor de CO₂ din cauza costurilor indirecte cauzate de transferarea costurilor emisiilor în prețul energiei electrice – energointensivi (ouă nr. 138/2022)

4.2. Schema de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale ale consumatorilor noncasnici

4.3. Un nou cadru de reglementare

5. Prevenire și Gestionare Riscuri în Sectorul Energetic

5.1 Asigurarea stocurilor de energie pentru sezonul rece

5.2 Schema de plafonare-compensare a asigurat un cost al energiei foarte corect pentru români

5.3 Întâlnire cu reprezentanții companiilor de furnizare a energiei electrice și gazelor și ai instituțiilor bancare implicate în schema de furnizare a energiei

5.4 Comandamentul de iarnă

I. Investiții

1. Investiții

Prioritatea zero de la începutul mandatului meu a fost asigurarea finanțării pentru **investiții în sectorul energetic**, în special din PNRR și din Fondul pentru Modernizare. Atragerea investițiilor este vitală pentru asigurarea securității și independenței energetice a României și pentru un preț corect la factură. Este încă un pas în dezvoltarea unei economii bazate pe sustenabilitate, energie verde, regenerabilă și curată. Avem 18 miliarde de euro la dispoziție pe care suntem obligați să îi punem la treabă.

1.1. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Planul Național de Redresare și Reziliență este o șansă pentru România, oportunitate care ne pune la dispoziție 1,6 miliarde euro pentru investiții. Facem tot pentru a debloca toate jaloanele din domeniul energiei și a accelera absorbția.

Comisia Europeană a aprobat modificarea Planului Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR), urmând ca, la începutul lunii decembrie, forma revizuită a PNRR să fie aprobată în cadrul ECOFIN – Consiliul miniștrilor de finanțe, și apoi să fie emisă o nouă decizie de implementare de către Consiliul Uniunii Europene.

Închiderea Jalonului 133 din PNRR – investiții de 3,5 miliarde lei pentru capacități noi de producere a energiei electrice în cogenerare

Am semnat acordul de finanțare pentru proiectul „Capacități noi de producere energie electrică și termică pe gaze naturale în cogenerare de înaltă eficiență de 295 MW pentru Societatea Electrocentrale Craiova SA”. Această finanțare face parte din PNRR – măsura de investiții I.3, jalonul 133, jalon aferent cererii de plată nr. 2. Valoarea proiectului este de 1,3 miliarde lei fără TVA, iar valoarea finanțării nerambursabile

acordate din PNRR este de 825,8 milioane lei fără TVA. Obiectivul proiectului constă în realizarea unei capacități noi de producere energie electrică și termică pe gaze naturale în cogenerare, de înaltă eficiență, de 295 MW, care va înlocui actualele capacități energetice existente, care funcționează pe cărbune. De asemenea, va avea un impact important în atingerea țintelor Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030 privind energia și clima. Punerea în funcțiune a noilor capacități este programată pentru 2026.

Totodată, investiția va contribui la atenuarea provocărilor cu care se confruntă Societatea Electrocentrale Craiova SA. prin asigurarea energiei termice și electrice în concordanță cu solicitările comunității. Investiția va asigura furnizarea de energie electrică și termică consumatorilor. Prin realizarea investiției se vor îndeplini cerințele impuse prin Directiva privind eficiența energetică referitoare la randamentul global, economia de energie primară și reducerea emisiilor în atmosferă a gazelor cu efect de seră și a celor poluante, inclusiv încadrarea sub limita de emisie specifică raportată la energia utilă produsă, de 250 gCO₂/kWh.

Astfel, s-a închis jalonul PNRR 133 în timp record și la termenul asumat. Numărul de contracte încheiate ajunge la 4, cu proiectele de cogenerare de înaltă eficiență din **Craiova, Constanța, Arad și Râmnicu Vâlcea**, a căror valoare însumată a capacității instalate pe gaz este de 842 MW. **Investiția totală este de 3,5 miliarde lei.**

Jalonul 133 din Cererea de plata nr.2 se consideră la acest moment îndeplinit în mod satisfăcător, conform cerințelor din Anexa la CID și din Acordul de tip operațional.

Deblocarea Jalonului 129 din PNRR - Energie pe bază de hidrogen

Pe 6 iulie am semnat acordurile de încetare cu cei șapte beneficiari care au câștigat apelul pentru construirea unei capacități de electrolizoare noi de cel puțin 100 MW. Am fost nevoiți să ajungem la această soluție din cauza deficiențelor constatate de Comisia Europeană și Autoritatea de Audit. În aceeași zi, pe 6 iulie, am relansat apelul, punând în dezbatere publică un nou ghid pentru investiția privind construirea de capacități pentru producția de hidrogen verde în instalații de electroliză. Termenul limită de depunere aplicații a fost 4 septembrie 2023. Reluarea apelului a avut cauze de natură administrativă. Din 4 septembrie am început evaluarea proiectelor și estimăm finalizarea procesului în luna noiembrie

Vom accelera ritmul și vom face tot ce este necesar pentru a îndeplini cât mai rapid jalonul PNRR și pentru a absorbi complet fondurile europene disponibile. Cele 19 proiecte depuse sunt evaluate în prezent de experții Băncii Europene de Investiții, cu probabilitatea închiderii jalonului până la finalul anului 2023.

Închiderea Jalonului 115 – Scoaterea din operare a capacității de producție a energiei electrice pe bază de lignit

Pe 24 august Jalonul 115 a fost finalizat. Cele 5 grupuri energetice de la Mintia

(1050 MW), Grupul energetic 8 Ișalnița (315 MW) și grupul energetic 3 Turceni (330MW) au fost retrase din exploatare din decembrie 2021, iar grupul energetic 3 Rovinari (330MW), începând cu 1 iunie 2023. De asemenea, grupul 7 Turceni (330MW) a fost retras din exploatare, cu trecere în conservare începând cu 1 iunie 2023. Toate documentele doveditoare au fost înaintate Comisiei Europene.

În data de 20 octombrie 2023 a avut loc o întâlnire tehnică cu serviciile COM (SG RECOVER/DG ECFIN), cu privire la stadiul îndeplinirii țintelor și jaloanelor incluse în Cererea de plată nr. 3. În ce privește Ținta 115, COM a apreciat că, la acel moment, aceasta nu era îndeplinită satisfăcător și că evaluarea se va face în strict acord cu Legea decarbonizării, jalonul 114 inclus în Cererea de plată nr. 2.

În data de 14 noiembrie 2023, Ministerul Energiei a transmis COM, prin intermediul Coordonatorului Național, Cover Note actualizat, împreună cu adresele CE Oltenia și Transelectrica, prin care se confirmă că, până în prezent, grupul Turceni 7 nu a fost scos din conservare.

Jalon 140 - Lansarea unei proceduri de ofertare pentru investiții în eficiența energetică în industrie

Jalon finalizat – au fost lansate 2 apeluri, care însă nu asigură îndeplinirea țintei

asociate 141, care presupune finalizarea a cel puțin 50 de proiecte de eficiență energetică în industrie.

În marja modificării PNRR, MEN a solicitat și a obținut aprobarea COM pentru **modificarea indicatorului cantitativ al țintei 141**, de la **50 de proiecte de eficiență energetică în industrie**, la **30**, cu mărirea alocării financiare maxime per proiect, de la **1.2 milioane EUR la 2 milioane EUR**. Bugetul total al investiției nu a fost modificat.

Ministerul Energiei a anulat apelul nr. 2 și a demarat procedura pentru reluarea apelului nr. 3, în condițiile mai favorabile negociate în marja revizuirii PNRR. Ghidul actualizat se află în consultare publică pe site-ul ME, iar proiectul schemei de ajutor de stat a fost transmisă Consiliului Concurenței spre avizare

Jalon 127 - Intrarea în vigoare a cadrului legislativ care introduce măsuri de facilitare a investițiilor în eficiența energetică în industrie

HOTĂRÂREA pentru aprobarea unor măsuri necesare derulării activității societăților prestatoare de servicii de proiectare și performanță energetică și a modelului contractului cadru de servicii de proiectare și performanță energetică- în consultare publică din 10 noiembrie 2023;

ORDONANȚA DE URGENȚĂ privind reglementarea standardelor pentru instrumentele financiare ecologice dedicate sprijinirii măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice în industrie, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul energiei – în avizare externă interinstituțională

Jalon 128 - Intrarea în vigoare a cadrului legislativ care introduce măsuri de decarbonizare a sectorului de încălzire – răcire

Pentru îndeplinirea acestui jalon, Ministerul Energiei a demarat procedura înființării unui grup de lucru interministerial. Până în prezent, au fost primite nominalizări din partea ANRE și MDLPA.

Jalon 130 - Semnarea contractului pentru construirea unei rețele de distribuție pregătite pentru hidrogen în regiunea Oltenia

În cadrul ajustării PNRR cu 2,1 miliarde euro din componenta de grant, fondurile aferente acestei investiții au fost eliminate, iar jaloanele asociate investiției (130 și 132) au fost eliminate.

Măsura de investiții II. Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile

Până la data de 22.11.2023, Ministerul Energiei a semnat încă **15 contracte** în cadrul **Investiției nr. 1 Noi capacități de producție electrică din surse regenerabile, Componenta C.6 Energie din PNRR**. Valoarea acestor contracte decontată din PNRR este de 39,701,043.78 lei, respectiv 7,972,097.14 euro, pentru o capacitate totală instalată de 23,79 MW. Trei dintre proiectele semnate vizează instalarea unei puteri de peste 1 MW, în timp ce 12 dintre acestea sunt proiecte mici cu capacități instalate între 0,2 și 1 MW.

Până în prezent, în cadrul măsurii de investiții nr. 1 din PNRR au fost semnate alte 69 de contracte, însumând o valoare totală de 470,127,540.00 lei, respectiv 94,403,120.48 euro și o capacitate totală instalată de aproximativ 597 MW. Astfel, în acest moment, contractele semnate în cadrul măsurii de investiții nr. 1 însumează mai mult de 2/3 din capacitatea necesară a fi instalată pentru îndeplinirea jalonului din PNRR.

Astfel, progresul acordare a ajutorului de stat prin încheierea de contracte, 84 în prezent, în cadrul **Investiției nr. 1 Noi capacități de producție electrică din surse regenerabile, Componenta C.6 Energie din PNRR** este de **509,828,583.78**

lei, echivalentul a 102,375,217.62 euro, însumând un total de 620.89 MW.

Măsura de investiții 13. Dezvoltarea unei producții combinate de energie termică și energie electrică pe gaz flexibile și de înaltă eficiență în sectorul încălzirii centralizate

Sunt deja semnate 4 contracte în valoare totală de 1,939,959,000 lei, respectiv 394,340,685.03 euro, pentru o capacitate totală instalată de 842 MW, care acoperă tot bugetul alocat acestei investiții. Proiectele se află, în prezent, în implementare.

Măsura de investiții 14. Lanțul de producție baterii celule fotovoltaice și stocare

Apelurile inițiale aferente Investiției 4, lansate în luna ianuarie 2023, au fost evaluate preliminar de către serviciile Comisiei Europene ca neconforme din perspectiva obligațiilor asumate de România în cadrul PNRR.

Ministerul Energiei a decis reluarea apelurilor, aliniate deplin cu descrierea jaloanelor 135 și 136. Termenul jaloanelor 135 și 136 au fost mutate în Q2 2024, iar cel al țintelor asociate 137-139 din Q4 2025 în T2 2026.

În urma feedback-ului primit din partea serviciilor COM (cel mai recent, via email, în data de 04.10.2023), jaloanele 135 și 136, incluse în Cererea de plată nr.3, nu au fost considerate îndeplinite satisfăcător. Astfel, **ME a decis reluarea apelurilor pe sub-măsurile 4.1, 4.2 și 4.3** și, în consecință, a solicitat, în contextul modificării PNRR, amânarea termenelor pentru cele 2 jaloane și 3 ținte asociate:

jalon 135 - Semnarea contractelor pentru investițiile în lanțul de producție a bateriilor, celule și panouri fotovoltaice, decalare termen de la Q3 2022 la Q2 2024

jalon 136 - Semnarea contractelor în cadrul schemei de sprijin pentru stocarea cu baterii, decalare termen de la Q3 2022 la Q2 2024

țintă 137 (asociată jalonului 135) - S-au dat în folosință instalații de producție și/sau de asamblare și/sau de reciclare a bateriilor, decalare termen de la Q4 2025 la Q2 2026

țintă 138 (asociată jalonului 135) - S-a dat în folosință capacitatea de producție a celulelor și panourilor fotovoltaice, decalare termen de la Q4 2025 la Q2 2026

țintă 139 (asociată jalonului 136) - Capacitatea de stocare a energiei electrice este instalată, decalare termen de la Q4 2025 la Q2 2026

În marja relansării apelurilor, au fost revizuite schemele de ajutor de stat, ghidurile solicitantului și anexele, prin adresarea observațiilor COM, pachetele finale ale documentelor au fost transmise spre consultare preliminară SG Recover și DG COMP.

ME a răspuns la solicitările de clarificări din partea serviciilor Comisiei, iar **Schema de ajutor de Stat** aferentă **sub-măsurii 4.3** a fost transmisă pentru reavizare prin procedura de notificare simplificată DG COMP în data de 23.11.2023. **Ghidul solicitantului** a fost

transmis, pentru reavizare, Coordonatorului Național în data de 24.11.2023.

Măsura de investiții 15. Asigurarea eficienței energetice în sectorul industrial

A fost acceptată modificarea indicatorului de la 50 de proiecte la 30, cu mărirea alocării financiare maxime per proiect, de la 1.2 milioane EUR la 2 milioane EUR. Bugetul total al investiției nu a fost modificat.

1.2. Fondul pentru Modernizare

Cu o alocare de peste 15 miliarde euro, Fondul pentru Modernizare vizează tranziția către un sistem energetic cu emisii reduse de carbon, prin stimularea investițiilor în surse regenerabile de energie, rețelele de transport și distribuție a energiei termice în zonele rezidențiale și comerciale, interconectări de rețele pentru transportul de electricitate și gaze naturale, capacități de stocare a energie, modalități de îmbunătățire a eficienței energetice în diferite sectoare economice și asigurarea unei tranziții echitabile în regiunile dependente de cărbune.

Fondul pentru Modernizare este una dintre cele mai mari șanse de dezvoltare pe care România o are în istoria recentă, iar astfel Ministerul Energiei gestionează o investiție strategică pentru viitorul României și România Viitorului.

Până la data de 22.11.2023 au fost semnate 18 contracte individuale în valoare totală nerambursabilă de **30,437,843,727.84 lei**, respectiv **6,087,568,745.57 euro**. Dintre acestea, 9 contracte au fost încheiate cu C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA S.A., 4 contracte SPV CEO – OMV PETROM și 5 contracte SPV CEO – TINMAR ENERGY (din care un contract CCGT- „Construirea unei centrale electrice cu ciclu combinat pe bază de gaz natural, de

aproximativ 475 MW, la Turceni”). Cele 8 contracte SPV CEO însumează o capacitate totală instalată de **735 MW**, iar contractul CCGT **475 MW**, rezultând astfel o capacitate totală de **1210 MW**.

Tot în cadrul Fondului pentru modernizare, **Program Cheie 3- Sprijin pentru extinderea și modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice**, au fost semnate 8 contracte în valoare totală nerambursabilă de **430,834,454.01 lei**, echivalentul a **86,166,890.80 euro**.

Totalul sume angajate aferente investițiilor din Fondul pentru Modernizare este de **30,868,678,181.85 lei**, echivalentul a **6,173,735,636.37 euro** și **1210 MW**.

Program-cheie 1: Surse regenerabile de energie și stocarea energiei. Sprijin pentru realizarea de noi centrale electrice și sisteme de încălzire-răcire bazate pe surse regenerabile de energie și pentru realizarea de capacități de stocare a energiei electrice

Pe 11 august a fost publicat în consultare publică Ghidului solicitantului privind Sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice produsă din surse regenerabile pentru autoconsum pentru **instituții publice**.

În noiembrie am publicat ghidul final pentru producție de energie regenerabilă și va fi lansat apelul de proiecte pentru autoritățile publice locale, precum și pentru alte entități publice din Fondul pentru Modernizare, pentru sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei

electrice, produsă din surse regenerabile pentru autoconsum.

Prin acest apel de proiecte, dăm șansa instituțiilor locale să își acopere o parte din consumul clădirilor publice din surse de energie regenerabilă pentru școli, grădinițe, spitale și alte locuri publice importante pentru cetățeni. Bugetul alocat acestui apel de proiecte este de 500.000.000 euro, iar valoarea grantului care poate fi acordat este de maximum 10 milioane euro pe beneficiar.

Peste 500 de posibili beneficiari, inclusiv școli, grădinițe, spitale, instituții culturale. Pe 6 decembrie se lansează apelul. Așa cum am promis: accelerăm investițiile pentru o Românie plină de energie.

Program-cheie 3: modernizarea și extinderea rețelelor de transport și distribuție de energie electrică și gaze naturale, inclusiv pentru tranziția la

rețele capabile să preia hidrogen verde și pentru construirea și modernizarea depozitelor de înmagazinare a gazelor naturale și pentru creșterea nivelului de interconectivitate al rețelei electrice de transport

Consolidarea sistemului energetic național prin rețeaua de distribuție este o prioritate. Putem face aceasta prin investiții continue, prin accelerarea Fondului pentru Modernizare și absorbția fondurilor europene.

Din 15 iunie până în prezent, numărul de proiecte contractate a crescut de la 4 la 8, iar valoarea acestora de la 454,8 milioane lei la 674,5 milioane lei. S-a realizat semnarea contractelor de finanțare pentru modernizarea rețelei de distribuție electrică Jugureanu – Pogoanele, modernizarea instalațiilor aferente stației de transformare Năvodari, creșterea în alimentare cu energie electrică a localităților Dascălu și Petrăchioaia și îmbunătățirea rețelelor de distribuție Cetate și Fratelia. Plus investiții în Timișoara și Ilfov.

Fondul pentru Modernizare susține un procent de 80% din valoarea totală a investițiilor.

Program-cheie 5: Cogenerare de înaltă eficiență și modernizarea rețelelor de termoficare - Sprijin pentru

modernizarea și realizarea de centrale în cogenerare de înaltă eficiență și pentru modernizarea rețelelor de termoficare

1. Schema de ajutor de stat privind sprijinirea modernizării/reabilitării rețelei inteligente de termoficare– Proiecte pentru care ajutorul solicitat este de până la 50.000.000 euro. Schema a fost trimisă în 16.08.2023 spre reavizare Consiliului Concurenței. ME a lansat în septembrie în consultare publică Ghidul solicitantului privind Sprijinirea investițiilor pentru modernizarea/reabilitarea rețelei inteligente de termoficare din cadrul Program cheie 5: „Cogenerare de înaltă eficiență și modernizarea rețelelor de termoficare”

2. Schemă de ajutor de stat având ca obiectiv sprijinirea dezvoltării de capacități de producție pe gaz, flexibile, pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență (CHP) în sectorul încălzirii centralizate. În perioada iunie–august 2023 au fost purtate discuții cu Comisia Europeană cu privire la notificarea simplificată a schemei de ajutor de stat aprobată și utilizată pentru 13 PNR în vederea definitivării Schemei multianuale pentru energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență.

3. Schemă de ajutor de stat pentru dezvoltarea de capacități de producție pe gaz, biomasa, biogaz pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență (CHP) - pentru autoconsum. Schema de ajutor de stat și ghidul solicitantului se află în lucru și se va demara procedura de consultare publică.

4. Sprijinirea investițiilor în capacități de producere energie geotermală: Schema de ajutor de stat exceptată de la notificare în baza GBER având ca obiectiv sprijinirea investițiilor în capacități de producere energie geotermală este în lucru, împreună cu ghidul solicitantului și vom demara procedura de consultare publică.

Program-cheie 8: Sprijinirea producției de Biocombustibili

Pe 6 iunie am publicat Chestionarul și Anunțul privind solicitarea de transmitere a expresiilor de interes pentru proiecte de investiții în producția de biocombustibili avansați, în vederea finanțării din Fondul pentru Modernizare, fiind primite mai multe propuneri din partea societăților interesate. Ghidul Solicitantului și celelalte documente necesare sunt în curs de finalizare.

Proiecte Individuale de construcție a 8 parcuri fotovoltaice

Pe 17 iulie am semnat contractele de finanțare pentru 8 parcuri fotovoltaice, investiții strategice susținute în proporție de 70% din Fondul pentru Modernizare. Sute de milioane de euro pentru tranziția verde a României. Contractele au fost încheiate cu SPV Complexul Energetic Oltenia - OMV Petrom și cu SPV Complexul Energetic Oltenia - Tinmar Energy, pentru construirea de parcuri fotovoltaice la Ișalnița, Tismana, Roșia, Rovinari, Turceni, precum și pe haldele Pinoasa și Bohorelu.

În perioada imediat următoare vor fi declanșate procedurile de achiziție pentru contractarea serviciilor de inginerie, construcție și punere în funcțiune a noilor capacități.

Pentru România acest lucru este important întrucât va obține acces rapid la mai multă energie curată pentru toți românii. Avem șanse ca până la finalul anului următor să punem în funcțiune capacități de 735 MW putere instalată.

Pentru Complexul Energetic Oltenia este important întrucât compania se modernizează și face trecerea de la cărbune la energie verde, beneficiind de noi surse de venit și de pregătirea angajaților pentru un nou viitor.

Proiecte Individuale de construcție a centralelor cu ciclu combinat

În data de 17 iulie am semnat contractul cu Societatea CENTRALĂ ÎN CICLU COMBINAT PE GAZ (CCCG) TURCENI S.A. (SPV CEO – TINMAR ENERGY) pentru

construirea unei centrale electrice cu ciclu combinat pe bază de gaz natural, de aproximativ 475 MW, la Turceni pentru o finanțare de peste 165 milioane euro.

Etapă 4 – Energia Geotermală

Ministerul Energiei pregătește noi finanțări prin Fondul pentru Modernizare pentru investiții în capacități de producere a energiei din resursă regenerabilă

După finalizarea celor două apeluri pentru sprijinirea investițiilor în noi capacități de producție de energie electrică produsă din surse regenerabile solar, eolian și hidro, finanțate prin Fondul pentru Modernizare și Planul Național de Redresare și Reziliență, Ministerul Energiei continuă demersul strategic, prin includerea, în calendarul finanțărilor, a unei resurse cu un potențial considerabil – energia geotermală.

Astfel, pentru a răspunde într-o manieră optimă și calibrată la nevoile, capacitățile și resursele disponibile, în data de 28 octombrie 2023, Ministerul Energiei a lansat o consultare de piață, solicitând părților interesate transmiterea unor expresii de interes pentru investiții în construirea de capacități de producere a energiei folosind resursa regenerabilă geotermală, necesare pentru echilibrarea rețelei, creșterea eficienței energetice la nivelul României și reducere dependenței de combustibilii clasici.

Contribuind la atingerea obiectivului european de zero emisii de dioxid de carbon, măsura de investiții va fi finanțată integral din Fondul pentru Modernizare.

În acest sens, Ministerul Energiei intenționează să cartografieze, într-o primă etapă, potențialul investițional, solicitând, astfel, celor interesați transmiterea unor expresii de interes.

Întrucât energia geotermală este o sursă de energie regenerabilă locală și ecologică, eficientă din punct de vedere economic, oferind un potențial considerabil de a produce energie electrică și termică, distribuită apoi în rețele, toate proiectele finanțate prin Fondul pentru Modernizare care utilizează apă geotermală, vor include obligatoriu un foraj de extracție și un foraj pentru reinjectarea apei.

Am lansat consultarea de piața pentru investiții în energie geotermală, proiecte care vor fi susținute prin Fondul pentru Modernizare. Investițiile sunt necesare pentru echilibrarea rețelei, creșterea eficienței energetice la nivelul României și reducerea dependenței de combustibilii clasici.

Ministerul Energiei lansează pe 6 decembrie un apel nou de proiecte pentru autoritățile publice locale, din Fondul pentru Modernizare, pentru sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice

Ministerul Energiei lansează pe 6 decembrie un apel nou de proiecte pentru autoritățile publice locale, din Fondul pentru Modernizare, pentru sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice, produsă din surse regenerabile pentru autoconsum. Prin acest apel de proiecte, dăm șansa instituțiilor locale să își acopere o parte din consumul clădirilor publice din surse de energie regenerabilă pentru școli, grădinițe, spitale și alte locuri publice importante pentru cetățeni.

Acest nou apel de proiecte este finanțat prin Fondul pentru Modernizare, în cadrul Programului-Cheie 1 – Surse regenerabile de energie și stocarea energiei. Bugetul alocat acestui apel de proiecte este de 500.000.000 euro, iar valoarea grantului care poate fi acordat este de maximum 10 milioane euro pe beneficiar.

Fondul pentru Modernizare reprezintă cea mai mare șansă pentru energia României de mâine: o energie mai sigură, mai competitivă și mai verde. În acest proces, Ministerul Energiei consideră autoritățile publice locale drept parteneri de încredere în acest proces. De multe ori, la nivel local și proiectele se mișcă mai repede și mai bine, iar comunitățile au devenit vectori de dezvoltare. Prin acest apel de proiecte, dăm șansa instituțiilor locale să își acopere o parte din consumul clădirilor publice din surse de energie regenerabilă pentru școli, grădinițe, spitale și alte locuri publice importante pentru cetățeni. Regula primul venit – primul servit vine în sprijinul autorităților care au pregătit din timp proiecte, dar avem și un buget generos de 500 de milioane de euro.

Cu aceste fonduri putem să acoperim cât mai multe nevoi din teritoriu. Evaluarea proiectelor va fi derulată la nivelul experților Ministerului Energiei, care au acumulat o experiență semnificativă prin prisma gestionării unor proiecte similare, cu beneficiari

privati. Continuăm în paralel efortul de creștere a capacității administrative a ministerului, pentru a asigura un proces de evaluare, contractare și monitorizare transparent, obiectiv și eficient

Srijinul financiar sub formă de grant este acordat pentru investiții destinate producției de energie electrică din surse regenerabile de energie eoliană, solară sau hidro, contribuind la atingerea obiectivelor asumate de România în cadrul PNIESC, la obiectivele Pactului verde european ca strategie de creștere sustenabilă a Europei și de combatere a schimbărilor climatice în concordanță cu angajamentele Uniunii de punere în aplicare a Acordului de la Paris și obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, Programul-cheie 1: Surse regenerabile de energie și stocarea energiei și în cadrul PNIESC.

1.3. Deblocarea plăților „ELECTRIC UP” - finanțarea IMM-urilor și domeniului HORECA pentru instalarea de panouri fotovoltaice cu o putere instalată cuprinsă între 27 kWp și 100 kWp, precum și a stațiilor de reîncărcare de minimum 22 kW pentru vehicule electrice și electrice hibrid plug-in

Odată cu preluarea mandatului, am demarat activități de reorganizare instituțională pentru optimizarea implementării programului „ELECTRIC UP”. **Am crescut plățile efectuate** către beneficiari. Încă de la începutul lunii noiembrie **din 1838 de contracte au fost plătite 1065.**

În prezent lucrăm la pregătirea cadrului legislativ și organizatoric în vederea deschiderii unui nou apel de finanțare în cadrul **Programului Electric Up 2.**

1.4. Programul „Anghel Saligny” - Extinderea și modernizarea sistemului de distribuție a gazelor naturale prin transformarea în sisteme inteligente

Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”, aferent dezvoltării/modernizării sistemelor de distribuție gaze naturale este un program multianual, finanțat de la bugetul de stat, coordonat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, în colaborare cu Ministerul Energiei și are ca obiectiv general îmbunătățirea atât a condițiilor de viață, cât și atragerea de noi investitori în zone cu potențial.

Prin Programul Național de Investiții „Anghel Saligny se pot finanța următoarele:

- a)** înființarea de noi sisteme de distribuție a gazelor naturale;
- b)** extinderea sistemului de distribuție a gazelor naturale în localitățile din cadrul unei unități administrativ-teritoriale;
- c)** modernizarea sistemelor de distribuție a gazelor naturale prin transformarea în sisteme inteligente de distribuție a gazelor naturale.

Conform Protocolului încheiat de M.D.L.P.A. și M.E., analiza cererilor de finanțare și a documentelor depuse se face în două etape:

Prima etapă se încheie cu aprobarea prin ordin comun a celor două ministere a listelor de obiective de investiții incluse în Program cât și a sumelor alocate.

Ministerul Energiei analizează cererile de finanțare privind extinderea sistemului de distribuție a gazelor naturale în localitățile din cadrul unei unități administrativ-teritoriale și modernizarea sistemelor de distribuție a gazelor naturale prin transformarea în sisteme inteligente de distribuție a gazelor naturale;

În a doua etapă, în vederea încheierii contractelor de finanțare se analizează de către MDLPA cât și de ME, documentele depuse de beneficiarii menționați în prima etapă pe listele de investiții aprobate prin ordinul comun. Astfel, după analiza efectuată în a doua etapă pot fi stabilite proiectele eligibile cât și cele neeligibile.

În **perioada iunie - octombrie 2023**, împreună cu **Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației** au fost analizate, ***în prima etapă***, cererile de finanțare privind extinderea sistemelor de distribuție a gazelor naturale și modernizarea sistemelor de distribuție a gazelor naturale prin transformarea în sisteme inteligente și **au fost semnate un număr de 32 de ordine comune de aprobare a listelor de obiective de investiții** pentru următoarele județe:

Alba, Arad, Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Buzău, Botoșani, Brăila, Călărași, Constanța Cluj, Covasna, Dolj, Galați, Giurgiu, Gorj, Harghita, Hunedoara, Ialomița, Ilfov, Mehedinți, Neamț , Olt, Prahova, Satu Mare, Sălaj, Sibiu, Suceava, Teleorman, Tulcea, Timiș, Vrancea, Vaslui;

În etapa a II-a în vederea încheierii contractelor de finanțare, MEn verifică existența contractului de concesiune, autorizație de înființare eliberată de ANRE, avizul tehnic de racordare emis de SNTGN Transgaz (soluție) și avizul tehnic de principiu eliberat de concesionar.

Au fost semnate un număr de **5 proiecte** pentru următoarele UAT-uri:

- UAT Borcea, Jud. Calarasi
- UAT Frumușeni, Jud. Arad
- UAT Scornicești, Jud. Olt
- UAT Faraoani, Jud. Bacău
- UAT Bolintin-Vale, Jud. Giurgiu

1.5. Au reînceput lucrările la cel mai așteptat proiect energetic în execuție, centrala de la Iernut

Pe 1 august 2023, SNGN ROMGAZ SA a emis **Ordinul de începere a lucrărilor în vederea finalizării Centralei** cu o putere instalată de 430 MW de la Iernut, un proiect strategic atât pentru ROMGAZ, cât și pentru România. Astfel, s-a intrat în etapa de finalizare a investiției în noua centrală, estimându-se ca punerea în funcțiune se va realiza până la finalul anului 2024.

În septembrie am mers în vizită pentru a vedea stadiul lucrărilor de la Iernut. Termocentrala Iernut beneficiază de o poziționare strategică, fiind amplasată în centrul sistemului energetic național. Prin acest proiect se are în vedere acoperirea consumului național de electricitate prin acționarea pe piețele de energie electrică angro și de echilibrare, asigurarea de servicii tehnologice pentru sistemul energetic național și eliminarea posibilelor blocaje în rețeaua din nord-vestul României.

Centrala cuprinde patru turbine cu gaz plus patru cazane recuperatoare pentru producere abur cu trei niveluri de presiune și două turbine cu abur. Finanțarea este asigurată din Planul Național de Investiții.

1.6. Finanțarea activităților de cercetare-dezvoltare, aplicații și inginerie tehnologică aferente suportului tehnic național pentru energetică nucleară din Programului Anual de cercetare RATEN

În iunie-august am efectuat plăți în valoare de 27 milioane lei (5,5 milioane euro). La acest moment, echipa Ministerului Energiei caută cele mai bune soluții pentru deblocarea proiectului ALFRED, dezvoltarea și demonstrarea reactorilor răciți cu plumb.

1.7 Compania Oil Terminal a semnat un acord cu compania românească Iulius, pentru o investiție de peste 800 de milioane de euro, care va schimba fața Constanței

În data de 14 septembrie compania Oil Terminal, din portofoliul Ministerului Energiei, a semnat un acord cu compania românească Iulius, pentru o investiție de peste 800 de milioane de euro, care va schimba fața Constanței. Pentru constănțeni și milioane de turiști din următorii ani este o veste excelentă.

Proiectul va fi dezvoltat după conceptul de oraș în oraș iar aici oamenii vor avea acces la toate facilitățile de care au nevoie pentru un stil de viață urban sustenabil. Demersul va integra o grădină botanică și parc cu funcțiuni de relaxare, sport și entertainment în aer liber, dar și o componentă de birouri, astfel încât să se creeze oportunități investiționale și să susțină retenția tinerelor talente locale și dezvoltarea centrului universitar. Va fi și o destinație pentru shopping și recreere, cu noi concepte de retail și entertainment, fresh market cu producători și antreprenori locali, restaurante, bistrouri și cafenele tematice, dar și funcțiuni culturale și de divertisment, care să asigure posibilități de petrecere a timpului liber într-o manieră calitativă tot timpul anului.

Acest parteneriat între o companie cu capital majoritar de stat și un antreprenor român serios, cu rezultate demonstrate, reprezintă cea mai mare șansă de dezvoltare pentru

Constanța și Dobrogea. Obiectivul este transformarea comunității printr-un spațiu modern, atrăgător pentru oportunități economice și turism, indiferent de sezon.

Am încurajat toate companiile din portofoliul ministerului energiei să încheie astfel de parteneriate, într-un mod competitiv și transparent, și să contribuie astfel la bunăstarea românilor prin crearea de locuri de muncă și prin creșterea calității vieții.

1.8 Începerea procedurii de selecție pentru un terminal de bitum în Portul Constanța de către Oil Terminal

OIL TERMINAL a început în octombrie procedura de selecție pentru un terminal de bitum în Portul Constanța. Este o investiție strategică pentru România, dar și pentru viitorul efort de reconstrucție a Ucrainei. Printr-un comunicat remis Bursei de Valori București, compania OIL TERMINAL, aflată sub autoritatea tutelară a Ministerului Energiei, informează acționarii și investitorii că, până la data limita de 20.10.2023 au fost depuse intenții pentru dezvoltarea unui terminal pentru bitum în Portul Constanța de către:

1. Takida Terminal S.R.L.;
2. Euronova Energies S.A.;
3. Frial S.A.;
4. OMV Petrom S.A.;
5. Trafigura Pte Ltd;
6. Vitaro Energy S.R.L.

În perioada următoare vor fi stabilite întâlniri cu fiecare dintre aceștia pentru a identifica cele mai potrivite soluții de constituire a parteneriatului de construire a unui terminal de bitum, ofertele ferme obținute ulterior urmând a fi supuse analizei Adunării Generale a Acționarilor. Va urma o procedură de selecție competitivă și transparentă, așa cum și-a asumat conducerea Oil Terminal. Răspundem unei nevoi din partea pieței interne, pentru care România acoperă mai puțin de un sfert din producția internă. În plus, este important să ne pregătim încă de pe acum, prin această investiție strategică, pentru efortul de reconstrucție a Ucrainei în anii ce vor veni.

Ministerul Energiei subliniază prin această inițiativă angajamentul ferm al României de a-și maximiza potențialul și resursele, consolidând poziția țării ca lider energetic în această parte a Europei.

1.9 Sprijin instituțional pentru repornirea activității la Azomureș

În luna septembrie Combinatul chimic Azomureș a repornit la jumătate din capacitate. Echipa managerială a societății a decis repornirea instalației Amoniac III și reluarea producției de îngrășăminte complexe NPK, Azotat de Amoniu și Nitrocalcar, la circa 55% din capacitate. În 3 luni, am avut 3 întâlniri cu echipa Azomureș în care am susținut repornirea acestui combinat strategic pentru țară. Prin redeschiderea Azomureș se va asigura o importantă sursă de furnizare a îngrășămintelor pentru fermierii români.

II. Legislație

2. Legislație

2.1. Implementarea mecanismului Contracte pentru Diferență (CfD)

Având în vedere țintele energetice și de mediu adoptate de Comisia Europeană pentru anul 2030, prin Green Deal și RePowerEU, precum și necesitatea asigurării unei perioade de tranziție către tehnologiile cu emisii reduse de carbon, în condiții de accesibilitate a prețului energiei, Ministerul Energiei va implementa mecanismul de sprijin CfD pentru dezvoltarea investițiilor cu emisii reduse de carbon în sectorul producției de energie electrice. Mecanismul CfD este considerat a fi esențial în contextul crizei actuale și al Planului REPowerEU pentru a accelera și a extinde disponibilitatea investițiilor în energie regenerabilă într-un mod rentabil și predictibil pentru investitori.

În această privință am parcurs o serie de pași, printre care angajarea consultantului pentru elaborarea documentației, transmiterea prenotificării Comisiei Europene prin intermediul Consiliului Concurenței, discuțiile inițiate cu Comisia Europeană, realizarea calendarului pentru demararea licitației și transmiterea către Banca Europeană de Investiții a aplicației în vederea asigurării bugetului schemei CfD din Fondul pentru Modernizare, sub rezerva obținerii Deciziei COM asupra mecanismului.

Ministerul Energiei a inițiat un proiect de Hotărâre a Guvernului privind aprobarea cadrului juridic general pentru implementarea și funcționarea mecanismului de sprijin prin Contracte pentru Diferență pentru tehnologiile cu emisii reduse de carbon.

Potrivit mecanismului CfD prenotificat, se aduc următoarele elemente de noutate:

1. **Noi limite per aplicant în procedura de licitație**, maximum 20% din capacitatea totală licitată care urmează să fie alocată unui singur ofertant aferentă solicitanților pentru fiecare tehnologie
2. **Eliminarea indexării anuale a prețului de exercitare și realizarea indexării acestuia** o dată la 3 ani, dacă raportul IPC din zona euro din ultimii 3 ani depășește 5%.
3. **Includerea unui mecanism de profit sharing**, la propunerea ANRE.

4. **Eliminarea, ca dovadă la depunerea cererii de finanțare, a avizului tehnic de racordare (ATR)**

Acest cadru juridic facilitează dezvoltarea și implementarea tehnologiilor cu emisii reduse de carbon în sectorul energetic, contribuind la reducerea amprentei de carbon a țării și la combaterea schimbărilor climatice.

Prin oferirea unui mecanism de sprijin financiar de operare, stabil și previzibil, se crează un mediu atractiv pentru investitorii din domeniul energiei, stimulând astfel investițiile în proiecte de energie verde și tehnologii eficiente din punct de vedere energetic.

Având în vedere procedurile COM aplicabile privind aprobarea schemelor de ajutor de stat, prenotificarea mecanismului CfD a fost efectuată la sfârșitul anului 2022. După prenotificare, COM a emis Comunicarea finală a Comisiei C(2023) 1711 privind cadrul de criză și de tranziție pentru măsurile de ajutor de stat pentru sprijinirea economiei ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei, care permite instituirea unei scheme CfD prin care ajutorul poate fi acordat numai până la 31 decembrie 2025.

Se preconizează că schema CfD va fi împărțită în 2. Prima schemă CfD ar include licitațiile din 2023 și 2025, astfel încât să respecte calendarul de acordare a ajutorului (sfârșitul anului 2025) din cadrul temporar de criză și tranziție. În paralel, ministerul poate pregăti cea de-a doua notificare, care va acoperi perioada cuprinsă între 2027 și 2030, în conformitate cu cerințele existente ale CEEAG.

Deoarece intenția ministerului este de a utiliza în finanțarea schemei CfD un procent din Fondul de modernizare (care, în cele din urmă, are ca scop sprijinirea consumatorului), sunt necesare documente suplimentare și o cerere specială adresată Băncii Europene de Investiții (BEI). În vederea publicării licitației competitive pentru alocarea de CfD pentru promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile, Ministerul Energiei a solicitat sprijinul solicitat de la Comisia Europeană în temeiul Regulamentului (UE) 2021/240 de stabilire a unui instrument de sprijin tehnic ("Regulamentul STI"). În acest sens, proiectul "Sprijin pentru implementarea Contractelor pentru Diferență în România - Proiectarea și implementarea primei licitații în cadrul schemei de sprijin CfD" a fost preselectat pentru finanțare. Având în vedere succesul proiectului de a asigura buy-in-ul din partea Guvernului României, încrederea pieței în schema propusă și o accelerare a ambiției României pentru implementarea de noi proiecte de energie din

surse regenerabile, BERD și-a extins sprijinul acordat Guvernului României pentru a contribui la asigurarea faptului că schema poate fi lansată în 2023.

În data de 21.11.2023, Ministerul Energiei a transmis răspunsul la solicitarea de clarificări din partea SG RECOVER/DG ECFIN.

2.2. Legea privind exploatarea eoliene offshore

România are un potențial eolian offshore de până la 75 GWh. Energia eoliană offshore este un instrument major pentru îndeplinirea obiectivului european de reducere a dependenței de importurile de combustibili fosili și de decarbonare.

Pe 18 iulie, am pus în dezbatere publică proiectul de lege privind măsurile necesare pentru exploatarea energiei eoliene offshore. În contextul asumărilor României în Planul Național Integrat privind Energia și Schimbările Climatice (PNIESC), Legea Offshore asigură cadrul legal pentru dezvoltarea investițiilor în domeniul energiei eoliene din Marea Neagră. Stabilirea unui cadru legislativ și fiscal adecvat este esențială în dezvoltarea energiei eoliene offshore, în contextul actual marcat de extinderea accelerată a acestor capacități de producție la nivel mondial.

Pe data de 6 octombrie, am trimis în avizare interministerială Proiectul de lege privind energia eoliană offshore, acesta urmând să fie aprobat de Guvern și adoptat de către Parlament până la finalul anului 2023. Marcăm astfel o nouă promisiune îndeplinită. La nivelul anilor 2030, vom vedea primele centrale eoliene în largul Mării Negre.

Ne aflăm în ultimul stadiu de avizare interministerială a proiectului. Urmează avizul CSAT. Ne dorim ca până la finalul anului legea să fie adoptată de Parlament. Ministerul Energiei va iniția în primele săptămâni ale anului 2024 un studiu pentru determinarea perimetrelor eoliene offshore, iar pentru asta vom face analize de mediu, analize de descărcare arheologică și ne vom asigura de conformitatea perimetrelor pe care le stabilim cu planul de amenajare a spațiului maritim. Conform legii până la mijlocul lui 2025 Guvernul României va adopta a) perimetrele care vor fi concesionate, b) valoarea redevenței și c) schema concretă prin care vom sprijini investitorii. Marcăm astfel o nouă promisiune îndeplinită. La nivelul anilor 2030, vom vedea primele centrale eoliene în largul Mării Negre.

2.3. Strategia Națională pentru Hidrogen și Planul de acțiune pentru implementarea acesteia

Dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare, este o componentă esențială a PNRR (Jalonul 126). După ce o primă schiță a Strategiei Naționale pentru Hidrogen a fost supusă consultării publice la finalul lunii mai, am recepționat recomandări/observații de la 35 de părți interesate. **Strategia Națională pe Hidrogen, jalon PNRR, a fost trimisă deja Ministerul Mediului pentru evaluarea de mediu.**

Viziunea Strategiei Naționale pentru Hidrogen și a Planului de Acțiune este de a dezvolta o economie a hidrogenului, cu accent pe hidrogenul verde și hidrogenul low-carbon (obținut din energia nucleară), de a reduce amprenta emisiilor de carbon și de a asigura o dezvoltare economică și tehnologică sustenabilă și competitivă, în special pentru sectoarele greu de decarbonat (cum ar fi industria și transportul) și, nu în ultimul rând, contribuția hidrogenului la decarbonarea sectorului energetic.

Până la data de 28 iunie 2023 proiectul Strategiei naționale a hidrogenului și Planul de acțiuni aferent au putut fi consultate pe pagina web a Ministerului Energiei.

În data de 06.07. a.c a avut loc prima întâlnire cu consultantul în vederea stabilirii modului de lucru în analiza observațiilor primite asupra proiectului și abordarea acestora.

În ceea ce privește modificările cadrului legislativ în vederea integrării hidrogenului, au fost realizate următoarele:

- Prin OUG 143/2021 pentru modificarea Legii energiei și gazelor naturale nr. 123/2012 la Titlul II – gaze naturale **au fost introduse noțiuni noi aferente hidrogenului cum ar fi "acces la terminalul GNL/hidrogen", "exploatarea comercială a terminalului de hidrogen" "operator al terminalului de hidrogen", "terminal hidrogen",** au fost introduse **atribuții ale ANRE** cu privire la emiterea de autorizații de proiectare/execuție/exploatare **pentru instalații de producere a hidrogenului** și la **emiterea de licențe** pentru desfășurarea activităților de exploatarea comercială a instalațiilor de producere a hidrogenului, au fost introduse noi prevederi cu privire la

"Instalații de producere a hidrogenului/terminalul de hidrogen (producerea hidrogenului, descărcarea, stocarea și regazeificarea acestuia; drepturi și obligații ale operatorului terminalului de hidrogen), precum și referitoare la **regimul de autorizare în domeniul hidrogenului**

- a fost emis **Ordinul ANRE nr. 63/2023 privind aprobarea privind aprobarea Regulilor necesare adoptării Codului pentru hidrogen** prin care sunt stabilite liniile directoare pentru transformarea sau conversia sistemului de distribuție a gazelor naturale în vederea pregătirii acestuia pentru injectarea unor cantități de hidrogen produs prin utilizarea surselor de energie regenerabilă.

- a fost elaborată **propunerea legislativă privind integrarea hidrogenului din surse regenerabile și cu emisii reduse de carbon în sectorul industriei și al transporturilor**, propunere legislativă ce a fost trimisă la Președintele României pentru promulgare.

Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Strategiei naționale pentru hidrogen va stabili și cadrul de guvernanță al acesteia. De asemenea, apreciem că eventuale bariere legislative în dezvoltarea hidrogenului vor fi înlăturate odată cu transpunerea în legislația națională a Directivelor europene cu impact asupra hidrogenului din Pachetul Fit for 55.

2.4. Darea în Plată a Complexului Energetic Hunedoara

Guvernul României a adoptat Memorandumul prin care s-a avizat analiza și asumarea de către Ministerul Energiei și Ministerul Finanțelor că mecanismul de dare în plată prevăzut este modalitatea optimă de stingere a obligațiilor CE Hunedoara față de bugetul de stat și soluția pentru transferarea ulterioară a activelor funcționale către CE Valea Jiului SA.

De asemenea, am transmis Consiliului Concurenței răspunsul autorităților cu privire la solicitarea de informații suplimentare a Comisiei referitor la punerea în aplicare a deciziei de recuperare a ajutorului de stat ilegal acordat CEH. **Ajutorul de stat ilegal în cuantum de 319,2 milioane lei a fost restituit integral de către CEH** la data de 01.08.2023.

Operaționalizarea noii companii, Complexul Energetic Valea Jiului (CEVJ) s-a finalizat în 6 octombrie 2023.

2.5. Victorie la tribunalul arbitral internațional de la Washington. Miza 450 de milioane de dolari. Acțiunea Alpiq împotriva României a fost respinsă definitiv

Pe 11 august 2023, Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor legate de Investiții de la Washington (ICSID) a emis decizia de respingere a acțiunii în anulare depusă de Alpiq AG Elveția împotriva Statului Român, reprezentat în proces de Ministerul Energiei.

Prin această soluție DEFINITIVĂ a fost menținută hotărârea prin care pretențiile Alpiq au fost respinse în totalitate, considerând nefondată solicitarea de a primi despăgubiri în valoare de cca. 450 de milioane de dolari pentru denunțarea contractelor de vânzare-cumpărare de energie a traderilor cu Hidroelectrică.

Statul român primește cheltuielile de judecată și evită plata a sute de milioane de euro ca despăgubiri. Hotărârea definitivă a tribunalului arbitral internațional de la Washington aduce României o binemeritată victorie la peste opt ani de la startul procedurii arbitrale.

2.6 Memorandum de Înțelegere în domeniul energiei între România și Portugalia

România și Portugalia vor coopera în cadrul unui Grup de Lucru în domeniul energiei. Am participat în perioada 08-09 octombrie 2023 într-o vizită oficială în Republica Portugheză, alături de delegația Președintelui României, Klaus Iohannis. În cadrul acestei vizite, am semnat cu ministrul Mediului și al Acțiunii Climatice din Republica Portugheză un Memorandum de Înțelegere în domeniul energiei.

Memorandumul prevede constituirea unui Grup de Lucru, având rol de monitorizare și implementare a activităților convenite de Semnatari. De asemenea, fiind constituit la nivel tehnic, Grupul de Lucru va identifica alte teme de interes reciproc și de cooperare. Atât România, cât și Portugalia, au în prim-planul politicii energetice curente, pe lângă asigurarea securității și valorificarea potențialului pentru energie solară, eoliană și din alte surse regenerabile, ducând la un potențial ridicat de cooperare bilaterală.

Grupul de Lucru pentru schimb de bune practici în domeniul energiei devine operațional ulterior semnării Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Mediului și Climei al Republicii Portugheze și Ministerul Energiei din România.

Memorandumul de Înțelegere semnat constituie baza îmbunătățirii dialogului bilateral și pentru acțiuni pentru consolidarea cooperării între cele două state. Dialogul bilateral poate sprijini obiectivele comune ale Uniunii Europene în politica energetică.

În registrul inovării tehnologice, România și Portugalia au oportunitatea de a colabora în identificarea modalităților de valorificare a „energiei albastre” sau energie potențială osmotică. Ambele state beneficiază de o poziționare geografică ce permite cercetarea acestui aspect, iar colaborarea între institute / centre de cercetare intră în domeniul de aplicare al Memorandumului de Înțelegere.

2.7 PNIESC

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice este vital pentru România Viitorului. O Românie cu energie sigură, ieftină și sustenabilă. PNIESC conține țintele asumate de România în fața Comisiei Europene, la orizontul 2030, în ceea ce privește eficiența energetică, reducerea gazelor cu efect de seră și energia regenerabilă. De asemenea, este o condiție favorizantă în accesarea de fonduri europene.

Am transmis Comisiei Europene prima versiune a noului Plan Național Integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice, după un efort susținut. Au contribuit mai multe ministere și agenții, astfel reușim să recuperăm întârzierile și să evităm o procedură de infringement.

2.8 Forma consolidată a proiectului de hotărâre a Guvernului privind aprobarea unor măsuri necesare derulării activității societăților prestatoare de servicii de proiectare și performanță energetică și a modelului contractului cadru de servicii de proiectare și performanță energetică

Elaborarea cadrului legal de reglementare a societăților de servicii energetice de tip ESCO, precum și a modelului de contract-cadru de servicii, constituie o obligație a Ministerului Energiei conform dispozițiilor Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică.

Totodată, eliminarea obstacolelor din calea contractelor de performanță energetică reprezintă o reformă asumată de România prin Planul Național de Redresare și Reziliență.

Prin efectul acestui proiect, se aprobă etapele procedurii de contractare a serviciilor de proiectare și performanță energetică, la nivelul operatorilor industriali și a unităților administrativ-teritoriale. Totodată, se constituie Comitetul de Monitorizare a Contractului de servicii de proiectare și performanță energetică și monitorizarea activității societăților ESCO, în componența căruia sunt nominalizați specialiști independenți, alături de reprezentanți ai Ministerului Energiei.

Prin aprobarea modelului-cadru de contract, ministerul asigură existența unui cadru unitar de reglementare privind contractele de performanță energetică. Cel mai important element al acestor contracte este garanția de economisire a energiei, legată de o rambursare totală a costurilor proiectului, provenite din aceste economii de energie.

III. Proiecte strategice

3. Proiecte strategice

3.1. Construirea Unităților 3 și 4 de la Centrala Nucleară Cernavodă

În iunie 2023 am notificat către Comisia Europeană Proiectul Unităților 3 și 4 ale Centralei Nucleare Cernavodă.

Statul român devine investitor în compania de proiect care realizează Unitățile 3 și 4 de la CNE Cernavodă, prin aport în natură la capitalul social, respectiv cantitatea de apă grea și de octoxid de uraniu aferente primei încărcături de combustibil nuclear, pentru punerea în funcțiune a Unităților 3 și 4. În scopul minimizării costurilor aferente finanțării proiectului, statul român a încheiat Acordul de sprijin cu Societatea Națională "Nuclearelectrică".

România deja a reușit la nivel european, alături de alte state membre, să clasifice energia nucleară drept energie cu zero emisii. O victorie diplomatică de impact. Avem tot ceea ce ne trebuie să fim unul dintre liderii mondiali în domeniul energiei nucleare civile: ciclul integrat (de la materie primă, la apă grea și reactoare nucleare cu rezultate excelente în ultimii 20 de ani); cercetare de vârf (reactorul de generație IV ALFRED, proiect românesc unic în lume, la nivel de demonstrator); resursă umană bine pregătită; tradiție și excelență recunoscute în plan global.

În septembrie Exim SUA a aprobat o finanțare de 57 de milioane de dolari pentru studii de inginerie și fezabilitate pentru pregătirea construcției unităților 3 și 4 de la Cernavodă. Proiectul va fi finalizat peste 8 ani de zile.

În perioada 19 – 20 septembrie, în cadrul unei vizite de lucru în Ottawa am obținut 3 miliarde de dolari canadieni pentru unitățile 3 și 4 de la Cernavodă. Am primit din partea ministrului omolog canadian, Jonathan Wilkinson, scrisoarea de interes privind finanțarea proiectului unităților 3 și 4 de la Cernavodă, în cadrul unui eveniment remarcabil. Colaborarea româno-canadiană pentru programul nuclear civil datează din anii '70, iar acest pas ne-a adus mai aproape de visul finalizării celui mai important proiect energetic românesc.

Interesul pentru finanțarea Proiectului Unităților 3 și 4 în valoare de 3 miliarde dolari canadieni anunțat de Guvernul Canadian, completează interesul exprimat de Statele

Unite, prin US Exim Bank, de a finanța serviciile tehnice furnizate de SUA pentru Unitățile 3 și 4 ale Nuclearelectrice: finanțarea cu 57 milioane USD din contractul de export al SUA pentru servicii tehnice de pre-proiect ca parte a programului Engineering Multiplier Program (EMP) și până la 3 miliarde USD din contractul de export al SUA pentru servicii de inginerie și de management de proiect pentru contractul de finalizare a Unităților 3 și 4 ale centralei nucleare de la Cernavodă.

Cu susținerea tuturor nivelurilor instituționale ale statului român, avem toate premisele de a fi martori în 2031-2032 la punerea în funcțiune a acestor noi capacități. Odată cu finanțarea celor 3 miliarde de dolari canadieni obținută pentru unitățile 3 și 4 de la Cernavodă, cel mai important proiect energetic al României, am primit și apreciere la scenă deschisă pentru România în Parlamentul Canadei.

În prezent, în cadrul Proiectului Unităților 3 și 4 se finalizează etapa 1 și se va trece la etapa a 2-a de dezvoltare care se va derula între 2024-2025 și va consta în: încheierea contractelor pentru elaborarea ingineriei critice necesare actualizării proiectului; actualizarea bugetului proiectului; structurarea și contractarea finanțării și agrearea unei arhitecturi contractuale adecvate pentru implementarea proiectului; obținerea opiniei favorabile a Comisiei Europene în urma notificării proiectului conform art. 41 din Tratatul EURATOM și respectiv a unei decizii pozitive în conformitate cu dispozițiile europene relevante în materia ajutorului de stat; obținerea Autorizației de Securitate Nucleară pentru etapa de Construcție și luarea Deciziei Finale de Investiție, pentru trecerea în Etapa III (Construcție).

3.2 Proiectul de Retehnologizare a Unității 1 a Centralei Nucleare Cernavodă

Proiectul de retehnologizare a Unității 1, inițiat în 2017, este implementat în trei etape, în conformitate cu experiența și practica internațională în domeniu.

Faza I a Proiectului de retehnologizare a fost inițiată ca urmare a Hotărârii nr. 9/28.09.2017, prin care acționarii SNN au aprobat Faza I a Strategiei de retehnologizare a Unității 1 de la CNE Cernavodă. Faza I, desfășurată în perioada 2017-2022, a constat în: Demonstrarea capacității componentelor actuale ale reactorului Unității 1 de a funcționa mai mult de 210.000 de ore la puterea nominală, cel puțin până la sfârșitul anului 2026, finalizarea

scopului lucrărilor din cadrul Proiectului de re tehnologizare, precum și demonstrarea fezabilității Proiectului de re tehnologizare, etapă care s-a finalizat în februarie 2022, odată cu aprobarea de către Adunarea Generală a Acționarilor a Studiului de Fezabilitate și a deciziei de investiție. Costul estimat al investiției este de 1,85 miliarde de euro.

Faza a II-a se va desfășura până în 2026 și are în vedere următoarele activități principale: Asigurarea resurselor financiare pentru realizarea Proiectului de re tehnologizare a Unității 1; Negocierea și acordarea contractelor de inginerie, achiziție și construcție (EPC); Achiziționarea de echipamente cu ciclu lung de fabricație; Evaluarea, pregătirea și programarea activităților ce urmează a fi desfășurate; Obținerea avizului Comisiei Europene – articolul 41 din Tratatul Euratom; Obținerea tuturor autorizațiilor și aprobărilor necesare pentru demararea proiectului.

Faza a III-a, care se va desfășura în perioada 2027–2029, începe cu oprirea Unității 1 și constă în realizarea efectivă a lucrărilor din cadrul Proiectului de re tehnologizare a Unității 1 în cadrul instalațiilor unității, precum și repunerea în funcțiune a acesteia, în vederea exploatării comerciale pentru un nou ciclu de viață de 30 de ani, după anul 2029.

În prezent, Proiectul Retehnologizării Unității 1 se află în faza a II-a de dezvoltare. Acum sunt realizate lucrări de pre-proiect (servicii de inginerie front-end și piese cu ciclu lung de fabricație).

3.2. Reactoare Modulare de Mici Dimensiuni (SMR)

În baza Acordului Interguvernamental dintre SUA și România privind cooperarea în legătură cu proiectele nucleare-energetice de la Cernavodă și în sectorul energiei nucleare civile din România, a fost înființat un grup de lucru mixt, format din reprezentanți ai guvernului român și american, autoritățile de reglementare din cele două state și companiile implicate în dezvoltarea proiectului Reactoarelor Modulare Mici al României.

Pe 5 iulie, DS Private Equity ("DSPE") a semnat Acordul de tip Term sheet cu Nuclearelectrica și Nova Power & Gas (parte a Grupului E-Infra), acționarii RoPower, compania de proiect ce dezvoltă Centrala SMR din Doicești, România, cu intenția de a investi 75 milioane de Euro pentru dezvoltarea studiului FEED 2. Suma de 75 de milioane

de Euro care va fi investită de DSPE, cu sediul central la Seul, face parte din angajamentul public-privat al partenerilor multinaționali din Statele Unite, Japonia, Republica Coreea și Emiratele Arabe Unite de a oferi până la 275 de milioane de dolari pentru proiectul Reactoarelor Modulare Mici (SMR) din România.

În august 2023, Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (CNCAN) a aprobat Documentul Bază de Autorizare (Licensing Basis Document – LBD) pentru centrala nuclearelectrică NuScale, cu reactoare modulare mici (SMR), cu o putere brută instalată de 462 MWe (6 module, fiecare cu o capacitate instalată de 77 MWe per modul)

Tot în luna august s-a finalizat Faza 1 a FEED („Front-End Engineering and Design”) a proiectului SMR de la Doicești, proiectul trecând în Faza 2 care presupune o definiție detaliată a scopului proiectului, o creștere a nivelului de precizie a estimărilor privind costul, stabilirea detaliilor de finanțare și analiza inițială a Agenției Internaționale pentru Energie Atomică.

3.3. România devine primul centru european de dezvoltare și export de tehnologie energetică nucleară proprie

Pe 27 iunie, Nuclearelectrica și Korea Hydro & Nuclear Power (KHNP) au semnat la Seul, Republica Coreea, contractul de Inginerie, Procurare și Construcție (EPC) pentru finalizarea primei instalații de detritiere (CTRF) din Europa, la CNE Cernavoda.

CTRF va îndepărta tritiul din instalație, ceea ce va duce la o protecție sporită a mediului, în deplină concordanță cu obiectivele ESG ale Nuclearelectrica și ale Europei utilizând o tehnologie românească inovatoare, dezvoltată de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice – ICSI Rm. Vâlcea, recunoscut în realizarea și promovarea de tehnologii eficiente „curate”.

Instalația de detritiere de la Cernavoda (CTRF) va fi a treia instalație de detritiere din lume și prima din Europa și va oferi României posibilitatea de a deveni un centru european pentru producția și exportul de tritium – combustibilul candidat al viitoarelor reactoare de fuziune nucleară, cum ar fi ITER, devenind astfel prima sursă europeană de combustibil, folosind o tehnologie românească, în parteneriat cu Coreea de Sud.

3.4. Proiectul de investiții Neptun Deep – exploatare gaze naturale în Marea Neagră

În data de 21.06.2023, OMV Petrom și Romgaz au luat decizia finală de investiție pentru proiectul Neptun Deep. În data de 3 august OMV Petrom a semnat cu Saipem S.p.A. și Saipem Romania SRL (Saipem) contractul pentru lucrări de proiectare, achiziții, construcție, instalare și punere în funcțiune, în valoare de aproximativ 1,6 miliarde euro. Tot în data de 3 august, planul final de dezvoltare a zăcămintelor comerciale Domino și Pelican Sud din perimetrul Neptun Deep a fost confirmat de către Agenția Națională pentru Resurse Minerale.

Ministerul Energiei a inițiat demararea unor măsuri integrate și coordonate, împreună cu alte autorități publice, de asigurare a securității perimetrului marin de exploatare precum și a resursei energetice naționale care urmează a fi exploatare. Măsurile sunt de natură a asigura interesele de securitate națională ale României, de a preveni și combate amenințările și riscurile născute în contextul războiului ilegal al Federației Ruse în Ucraina.

Infrastructura necesară pentru dezvoltarea zăcămintelor offshore de gaze naturale Domino și Pelican Sud include 10 sonde, 3 sisteme de producție submarine și rețeaua de conducte colectoare asociate, o platformă offshore, conducta principală de gaze către Tuzla și o stație de măsurare a gazelor. Platforma își generează propria energie electrică, funcționând la cele mai înalte standarde de siguranță și protecție a mediului. Întreaga infrastructură va fi operată de la distanță, prin intermediul unei replici digitale (digital twin). Acesta permite optimizarea proceselor și va contribui la îmbunătățirea performanței de mediu, prin eficientizarea consumului energetic și reducerea emisiilor.

Tehnologia și expertiza de ultimă generație urmează să fie utilizate pentru a produce gazul natural în condiții de siguranță și într-un mod prietenos față de mediul înconjurător.

În prezent se află în desfășurare cea de-a cincea fază de extindere opțională a perioadei de explorare, aceasta urmând a se încheia la 9 noiembrie 2023. Sunt în curs

activitățile de pregătire pentru trecerea în faza de dezvoltare petrolieră a Descoperirii Comerciale.

ROMGAZ BLACK SEA LIMITED a transmis cererea pentru rezervare capacitate incrementală în punctul Tuzla – etapa angajantă, conform procedurii organizate de Transgaz, operatorul sistemului național de transport gaze naturale. Mai mult de 50% din planul de investiții SNGN ROMGAZ este așteptat să fie finanțat din surse externe, inclusiv pentru finanțarea proiectului Neptun Deep.

Prima producție este estimată în 2027. Producția la platou va fi de aproximativ 8 miliarde metri cubi anual (~140,000 bep/zi), timp de circa 10 ani. Pentru România, înseamnă independență energetică. Țara noastră va deveni astfel cel mai mare producător de gaze naturale din Uniunea Europeană.

3.5. Centrala hidroelectrică cu acumulare prin pompaj Tarnița-Lăpușești

O necesitate fundamentală a sistemului energetic național este realizarea capacităților de stocare și echilibrare. În această privință, în ședința Guvernului din data de 27 iulie 2023, a fost adoptat Memorandumul cu tema „Adoptarea unor măsuri pentru realizarea obiectivului de investiții Centrala hidroelectrică de acumulare prin pompaj (CHEAP) Tarnița – Lăpușești”. Pentru realizarea acestui obiectiv au fost desemnate două societăți la care statul român este acționar unic, respectiv majoritar – Societatea de Administrare a Participațiilor în Energie (SAPE S.A.) și SPEEH Hidroelectrică S.A.

Am efectuat o cercetare de piață și au fost depuse 13 oferte neangajante pentru realizarea obiectivului, de la unele dintre cele mai importante companii de profil din lume.

Începând cu data de 30 octombrie 2023 se poate aplica în SICAP pentru realizarea studiului de fezabilitate, procedura de achiziție a lucrărilor (proiectare și execuție la cheie), aferente obiectivului de investiții Centrala hidroelectrică cu acumulare prin pompaj (CHEAP) Tarnița – Lăpușești, fiind deschisă.

Vorbim despre o capacitate de producție cu acumulare prin pompaj cu o putere instalată de până la 1.000 MWh. Această hidrocentrală cu acumulare prin pompaj rezolvă

mai multe probleme, în principal nevoia de echilibrare a sistemului energetic. Costul studiului de fezabilitate este estimat la valoarea de 3,5 milioane de euro, studiul având o durată de maximum 12 luni. Ofertele se pot depune până la final de decembrie 2023.

Suntem în procedura de achiziție publică a studiului de fezabilitate, pentru o valoare maximă de 3,5 milioane euro și o durată de până la 12 luni. Estimez că va fi semnat contractul până la finalul anului, iar la anul pe vremea asta, pe baza unui studiu solid, adus la zi, să avem o procedură competitivă de selecție a unui partener privat.

Oportunitatea și necesitatea realizării proiectului centralei hidroelectrice cu acumulare și pompaj (CHEAP) Tarnița - Lăpuștești se bazează pe următoarele avantaje și funcțiuni asigurate pentru sistemul energetic național de o centrală de pompaj: creșterea gradului de siguranță al SEN; transferul energiei electrice de la golul de sarcină la vârf; arbitrajul pieței de energie electrică; rezerva de avarie de scurtă durată; reglajul frecvență-putere și rezerva turnantă; furnizarea de rezervă reactivă și reglarea tensiunii în SEN; schimbul prin interconexiune în cadrul UCTE; repunere în funcțiune SEN- black start capability, capacitatea de a restabili interconexiunile de rețea în cazul în care se produce o pană de curent; implementarea și gestionarea SEN a surselor regenerabile intermitente de energie electrică asigurând condiții optime pentru instalarea unei puteri mai mari de 4000 MW în centralele electrice eoliene.

Hydrocentrala Tarnița - Lăpuștești va fi un furnizor regional de servicii de echilibrare și stocaj, fiind cea mai bună locație din România pentru dezvoltarea unui proiect de centrală hidroelectrică cu acumulare prin pompaj. Aceasta va contribui la asigurarea securității energetice a României și a unei părți din Europa Centrală și de Est, în contextul războiului din Ucraina, al pericolului crizei energetice europene și al variațiilor necontrolate ale prețurilor la energie.

3.6. Listarea Hidroelectrică pe Bursa de Valori București

După o așteptare de 10 ani, pe 22 iunie 2023 a fost aprobat Prospectul pentru oferta publică secundară inițială de vânzare a acțiunilor deținute de Fondul Proprietatea SA în SPEEH Hidroelectrică SA București. Pe 12 iulie acțiunile Hidroelectrică SA au debutat la tranzacționare pe Bursa de Valori București.

Listarea la bursă creează numeroase oportunități pentru companie, una dintre cele mai semnificative fiind aceea de a atrage capital suplimentar și de a finanța investiții în extinderea și modernizarea activelor sale. Ne bazăm pe Hidroelectrica pentru dezvoltarea infrastructurii energetice a României și pentru atingerea țintelor Uniunii Europene stabilite prin programele Fit for 55 și REPower EU. Ne bazăm în bună măsură pe această companie pentru reducerea dependenței de combustibili fosili.

Un alt efect al listării la bursă este maximizarea transparenței companiei și asigurarea îndeplinirii tuturor premiselor de guvernare corporativă. Hidroelectrica se supune de la listare regulilor și reglementărilor stricte care vor garanta protecția intereselor investitorilor și vor asigura tratamentul egal pentru toți acționarii. Prin aceasta, compania demonstrează angajamentul său față de standardele etice și de bună practică în afaceri

Mai mult, listarea Hidroelectrica constituie un moment istoric pentru piața de capital și economia românească. Aceasta a atras atenția investitorilor globali și a propulsat România ca o destinație de investiții de prim rang. BVB devine astfel a treia cea mai puternică bursă din regiune, după Polonia și Austria.

Totodată, s-a îndeplinit astfel în termenul asumat jalonul 122 din PNRR.

3.7. Grup de lucru pentru investițiile în domeniul energetic între Ministerul Energiei, Ministerul Mediului și Hidroelectrica

Ministerul Energiei, Ministerul Mediului și Hidroelectrica au constituit un grup de lucru comun care se va ocupa de investițiile în domeniul energetic, fiind vizată deblocarea proiectelor de infrastructură în hidrocentrale, cu grad de execuție de peste 90%, și pregătirea de noi proiecte strategice ale României, de la Tarnița-Lăpușești până la Strategia Națională pe Hidrogen și legea pentru centrale eoliene offshore. **Avem toată disponibilitatea de a respecta standardele reale de mediu, fără a pune în pericol securitatea energetică a României. Aceasta este nenegociabilă.**

3.8. Interconector de înaltă tensiune în curent continuu (HVDC) 5000 MW, pe coridorul magistralei de gaz BRUA și a viitoarei magistrale Tuzla-Podișor

Este un proiect strategic pentru sistemul energetic național și european. Interconectorul HVDC va asigura preluarea energiei verzi produse în estul și sudul României, realizând transportul unei cantități mari de energie, pe distanțe lungi, cu pierderi minimale către vestul României și către țările UE. Acesta va oferi un grad ridicat de flexibilitate în zonele critice ale Sistemului Energetic Național, facilitând evacuarea puterii din noile proiecte de energie curată, asigurând stabilitatea și reziliența noilor surse de energie nucleară și eoliană offshore și stimulând producția de energie verde. Proiectul va aduce o capacitate suplimentară de evacuare din zona Dobrogea de 5000 MW, care poate fi extinsă în viitor prin instalarea de cabluri suplimentare.

În acest fel, pe lângă stabilitatea energetică, România va avea și un preț al energiei mic, poziționându-se drept lider în sectorul energetic european și global. Avem toate atuurile pentru a ne asuma și a ne ridica la înălțimea acestui rol.

În luna iulie a fost semnat ordinul de începere a lucrărilor pentru o nouă conductă care va transporta gazele de la perimetrul Neptun Deep, dar și din Marea Caspică și gaz lichefiat din Turcia și Grecia. Lucrările pentru gazoduct sunt făcute de o companie din Turcia și vor fi gata peste trei ani, când ar urma să înceapă și exploatarea gazelor din Marea Neagră.

În data de 26 septembrie seria discuțiilor premergătoare privind proiectul de realizare a Interconectorului de Înaltă Tensiune în Curent Continu (HVDC) pe coridorul magistralei de gaz BRUA și a viitoarei magistrale Tuzla-Podișor, a continuat cu o întâlnire a echipelor companiilor implicate, Taqa, Meridiam, Fluor, Transelectrica și E-Infra. Discuțiile au marcat pași în etapele de progres ale unui proiect de anvergură strategică la nivelul definirii cadrului de colaborare.

La acest moment lucrările decurg conform graficului.

3.9. Soluții pentru continuitatea și dezvoltarea activității Complexului Energetic Oltenia

După întâlnirile recente avute la Complexul Energetic Oltenia, am constituit un grup de lucru dedicat, care să identifice soluțiile și să colecteze toate datele pentru planul de restructurare și calendarul de implementare a măsurilor. Vom face tot ce e posibil pentru a susține continuitatea și dezvoltarea activității Complexului Energetic Oltenia. La CEO nu putem lua în calcul doar un pansament, ci este necesară reinventarea acestei companii de tradiție.

Prin proiectul de construcție a parcurilor fotovoltaice prin Fondul pentru Modernizare, CEO Oltenia se modernizează și face trecerea de la cărbune la energie verde. Parteneriatele cu OMV Petrom și TINMAR implică o participare de 50% din partea CEO Oltenia, care va beneficia de noi surse de venit și va pregăti actualii angajați pentru a implementa și opera aceste proiecte de investiții.

În luna octombrie am mers la Bruxelles unde m-am întâlnit cu patru comisari europeni: Kadri Simson, comisar european pentru energie; Wopke Hoekstra, comisar european pentru politici climatice; Adina Vălean, comisar european pentru transporturi și Didier Reynders, comisar european pentru justiție și concurență și de asemenea cu Celine Gauer, coordonatoarea PNRR la nivel european. În cadrul acestor întâlniri am susținut ferm că România nu poate renunța la producția de energie electrică pe bază de cărbune, fără a pune altceva în loc. În urma dezbaterilor cu oficialii europeni, există deschidere din partea Comisiei Europene pentru continuarea discuțiilor privitoare la viitorul mineritului în Valea Jiului și la Complexul Energetic Oltenia. Până la mijlocul anului viitor, Transelectrica va derula un studiu de adecvanță a sistemului energetic până la jumătatea anului viitor, în baza acestuia urmând să continue discuțiile tehnice privind viitorul CE Oltenia.

3.10. Relația cu Statele Unite ale Americii

Parteneriatul cu Statele Unite ale Americii în domeniul energiei este esențial nu numai pentru dezvoltarea României ci și pentru securitatea energetică a țării noastre și a întregii regiuni. Finanțarea energiei cu emisii zero de CO₂, inclusiv a celei nucleare, ne va aduce succesul în ceea ce privește decarbonizarea, garantând securitatea furnizării de

energie către cetățenii și companiile din România. Energia verde, reducerea emisiilor de carbon și dezvoltarea surselor de energie curate reprezintă deziderate strategice ale țării noastre, pentru care contăm pe sprijinul și tehnologiile de ultimă generație americane. Domeniul cel mai important de cooperare bilaterală astăzi este cel nuclear, prin construcția Unităților 3 și 4 de la Cernavodă și a reactoarelor modulare de mici dimensiuni (SMR).

Pe 10-11 august am efectuat o vizită oficială în SUA, la invitația omologului american, doamna Jennifer Granholm, Secretarul SUA pentru Energie. Cu această ocazie, am avut o serie de alte întâlniri cu oficialități din departamentele guvernului american: Don Graves, secretarul adjunct al comerțului; José Fernandez, subsecretar pentru economie și energie; Geoffrey R. Pyatt, secretar adjunct pentru resurse energetice; Eliot Kang, secretar adjunct în cadrul Departamentului de Stat al SUA pe probleme de securitate; Yuri Kim, secretar adjunct, reprezentanta Departamentului de Stat pentru Europa și Eurasia; și Agnes Dasewicz, director operațional al departamentului de dezvoltare financiară din cadrul guvernului american. Cu aceștia am discutat despre principalele proiecte pentru avansarea programului nuclear civil românesc, exploatarea noilor surse de energie regenerabilă și soluții comune pentru o tranziție inteligentă.

În cadrul Forumul de Afaceri al Inițiativei celor 3 Mări După deschiderea panelului de energie și întâlnirea bilaterală cu John Kerry, Emisarul Special pentru Climă al Președintelui SUA, am avut un maraton de întâlniri cu:

- Marina Wes, Directorul Regional pentru Uniunea Europeană al Băncii Mondiale;
- Nusrat Ghani, Ministru de Stat, Departamentul de Afaceri și Comerț al Regatului Unit ;
- David Cook, Președinte al Comisiei de Comerț Internațional din Camera Reprezentanților din Statul Arizona, SUA;
- Davor Filipović, Ministrul Economiei și Dezvoltării Sustenabile din Croația;
- Reta Jo Lewis, Președinte al Băncii de Export-Import al SUA;
- Nobumitsu Hayashi, Guvernator al Băncii Japoneze pentru Cooperare Internațională;
- Odile Renaud-Basso, Președinte al Băncii Europene pentru Cercetare și Dezvoltare.

Am avansat într-o serie de dosare și proiecte strategice ale României: mecanisme de finanțare pentru noi capacități de producție, Tarnița-Lăpustești, demararea lucrărilor la

unitățile 3 și 4 ale Centralei Nucleare Cernavodă, SMR-urile de la Doicești, realizarea de interconectări de gaz și electricitate transfrontaliere și întărirea rezilienței sistemului energetic regional.

În urma acestor discuții, în luna septembrie președintele EXIM SUA, brațul de investiții al guvernului american, Reta Jo Lewis, a confirmat la București angajamentul deplin pentru proiectele energetice românești. În primul rând, programul nuclear civil, cu o contribuție de câte 3 miliarde USD garanții pentru reactoarele modulare de mici dimensiuni și pentru unitățile 3 și 4 de la Cernavodă. Ulterior, Exim SUA a aprobat o finanțare de 57 de milioane de dolari pentru studii de inginerie și fezabilitate pentru pregătirea construcției unităților 3 și 4 de la Cernavodă

Interesul pentru finanțarea Proiectului Unităților 3 și 4 în valoare de 3 miliarde dolari canadieni anunțat de Guvernul Canadian, completează interesul exprimat de Statele Unite, prin US Exim Bank, de a finanța serviciile tehnice furnizate de SUA pentru Unitățile 3 și 4 ale Nuclearelectrica: finanțarea cu 57 milioane USD din contractul de export al SUA pentru servicii tehnice de pre-proiect ca parte a programului Engineering Multiplier Program (EMP) și până la 3 miliarde USD din contractul de export al SUA pentru servicii de inginerie și de management de proiect pentru contractul de finalizare a Unităților 3 și 4 ale centralei nucleare de la Cernavodă.

În data de 7 septembrie am avut o întâlnire tête-à-tête cu John Kerry, înalt reprezentant al Președintelui Biden pentru climă și fost secretar de stat (ministru de externe) al SUA. Am discutat despre accelerarea programului nuclear civil românesc, oportunități de investiții în sectorul energetic și industrial românesc și viitoarele capacități de producție eoliană din Marea Neagră.

3.11. Relația cu Republica Moldova

Securitatea energetică a Republicii Moldova este o primă prioritate a României. În această perioadă, realizăm accelerat interconectările rețelelor și piețelor de electricitate și gaz, iar în același timp armonizăm legislația. Astfel eliminăm vulnerabilitățile din sistemul energetic moldovenesc create de dependența precedentă de un furnizor unic. Î

Transgaz a devenit operatorul de sistem și de transport gaze naturale în Republica Moldova, iar în urma unui parteneriat recent, facilităm Republicii Moldova posibilitatea

de a înmagazina gaze naturale pe teritoriul României, prin compania moldovenească Energocom. De asemenea, Nuclearelectrica și Energocom au semnat un memorandum de înțelegere pentru a dezvolta cooperarea pe termen lung în sectorul energetic și pentru a atinge obiective strategice comune.

Lucrăm împreună îndeaproape și vom face absolut tot ceea ce este necesar pentru a asigura că cetățenii Republicii Moldova vor avea acces la energie sigură și accesibilă, indiferent de contextul internațional.

3.12. Coridorul de energie verde care va lega Marea Caspică de Marea Neagră

Pe 25 iulie am organizat la București cea de-a patra intalnire ministerială în marja Acordului privind Parteneriatul Strategic în domeniul dezvoltării și transportului energiei verzi între Guvernele Republicii Azerbaidjan, Georgiei, Ungariei și României. Cu această ocazie, a avut loc **semnarea Memorandumului de înțelegere pentru constituirea unei societăți mixte al cărei scop este implementarea proiectului de interconectare și dezvoltare a coridorului verde între cele 4 tari** și s-au agreat termenii de referință necesari pentru dezvoltarea unui studiu de fezabilitate pentru coridorul verde.

Cele patru țări formează un coridor prin care energia verde din zona Mării Caspice, care va trece pe sub Marea Neagră și va ajunge în toată Europa. Proiectul este o etapă importantă în dezvoltarea unei infrastructuri energetice moderne și sustenabile pentru țara noastră și pentru întreaga regiune a Mării Negre, reprezentând astfel un element cheie în transformarea României într-un hub energetic regional.

Implementarea unui proiect de asemenea anvergură necesită o cooperare strânsă și eforturi comune din partea tuturor părților implicate. În următoarea perioadă, echipele noastre tehnice vor lucra împreună pentru a finaliza studiul de fezabilitate, pentru a evalua impactul asupra mediului și pentru a stabili cadrul legal și contractual necesar pentru execuția investiției.

3.13 România va produce izotopi medicali la Centrala de la Cernavodă, speranță pentru tratamentul cancerului și repornește producția de apă grea

România și Canada au inițiat o colaborare strategică pentru producția de apă grea și de izotopi medicali în România. S.N. Nuclearelectrica S.A. (SNN) și Laurentis Energy Partners (LEP). O filială a Ontario Power Generation (OPG), au semnat un memorandum pentru producția de izotopi medicali la Centrala Nuclearelectrică (CNE) Cernavodă și pentru a explora dezvoltarea producției de apă grea în România.

România demonstrează nu numai performanțe de top în operarea în siguranță a reactoarelor noastre CANDU de la Cernavodă, ci și leadership și viziune strategică prin explorarea producției de izotopi medicali și apă grea în parteneriat cu Canada. Este un pas semnificativ pentru a ajuta la îmbunătățirea sănătății a milioane de oameni și a demonstra multiplele beneficii ale centralelor nucleare, care generează energie curată, contribuie la stabilitatea energetică, decarbonare și creștere economică, și susțin tratamentul cancerului. La fel de important este proiectul repornirii producției de apă grea în România. Cererea globală pentru apă grea este într-o creștere spectaculoasă, iar România poate fi un jucător strategic. România și Canada dau astfel un exemplu altor țări despre rolul important al energiei nucleare. Sunt proiecte inovatoare pe care Nuclearelectrica are șansa să le dezvolte.

3.14 Sprijin financiar în valoare de 70.502.000 lei pentru o nouă companie, Complexul Energetic Valea Jiului

Guvernul României a adoptat în luna octombrie trei acte normative inițiate de Ministerul Energiei, care deschid o nouă etapă pentru Valea Jiului. Prin Ministerul Energiei se acordă un sprijin financiar în valoare de 70.502.000 lei pentru noua companie, Complexul Energetic Valea Jiului.

Cele trei acte normative adoptate înseamnă șansa Văii Jiului de a-și construi un viitor. Este o promisiune respectată, pe care am făcut-o încă de la preluarea mandatului: rezolvarea situației minerilor din Valea Jiului. Cu sprijinul Guvernului României, am salvat

locurile de muncă a peste 2000 de mineri, care erau angajați la Complexul Energetic Hunedoara (CEH) companie aflată în pragul falimentului. Toți acești angajați vor fi preluați de noua companie, Complexul Energetic Valea Jiului (CEVJ). Pentru CEVJ ajutorul de stat acordat astăzi, primul pachet dintr-o serie, înseamnă susținerea activităților de punere în siguranță a minelor. Totodată, gândim un plan ambițios de diversificare a companiei prin producția de energie verde, pentru a asigura un viitor pe termen lung pentru Valea Jiului, cu locuri de muncă sigure și bine plătite. Avem în vedere construirea de parcuri fotovoltaice, o centrală hidroelectrică și o unitate pe gaz cu captare de carbon la Paroșeni.

Primul act normativ adoptat este Hotărârea Guvernului pentru suplimentarea bugetului Ministerului Energiei din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2023, în vederea acoperirii unor cheltuieli de operare a unor active funcționale din domeniul public și domeniul privat al statului. Astfel, s-au acordat 70.502.000 lei din Fondul de Rezervă Bugetară.

Al doilea act normativ este Ordonanța de Urgență a Guvernului privind acordarea unui ajutor de stat Complexului Energetic "Valea Jiului" – S.A. pentru punerea în siguranță a extracției de huilă din cadrul exploatărilor miniere Lonea, Lupeni, Livezeni și Vulcan. Guvernul acordă cei 70.502.000 lei pentru activitatea de punere în siguranță a extracției de huilă din cadrul exploatărilor miniere Lonea, Lupeni, Livezeni și Vulcan, ajutor ce va fi tratat ca parte a Planului de ajutor de stat, în baza Deciziei Consiliului Uniunii Europene din 10 decembrie 2010 privind ajutorul de stat pentru facilitarea punerii în siguranță a minelor de cărbune (2010/787/UE). Există un set complex de activități specifice de punere în siguranță a minelor, până în 2032. Pe de o parte, oprirea bruscă a acestor activități ar perturba calendarul asumat în fața Comisiei Europene, cu consecințe deosebit de grave pentru posibilitatea accesării în viitor a unei scheme de ajutor de stat pentru punerea în siguranță a minelor. dar și cu efecte iremediabile asupra respectării angajamentelor de mediu de către România. Pe de altă parte, până în 2032 există premise pentru diversificarea activităților de producere a energiei și asigurarea unor locuri de muncă pe termen lung pentru Valea Jiului.

Al treilea proiect de act normativ este Hotărârea de Guvern privind centralizarea în inventarul domeniului public al statului a bunurilor imobile și mobile preluate prin darea

în plată de la fostul Complex Energetic Hunedoara SA. Acest act deschide calea dării în administrare a acestor bunuri către Complexul Energetic Valea Jiului SA, care va beneficia și de ajutorul de stat. Complexul Energetic Valea Jiului SA îi va angaja pe toți cei peste 2000 de mineri care muncesc la Complexul Energetic Hunedoara SA pentru siguranța în mine și neutralizarea cărbunelui extras din Valea Jiului pe parcursul procesului, în condiții de siguranță și în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

În luna octombrie am vizitat Minele Lonea și Livezeni din Valea Jiului, iar ulterior am mers la Bruxelles unde m-am întâlnit cu patru comisari europeni. În cadrul acestor întâlniri am susținut ferm că România nu poate renunța la producția de energie electrică pe bază de cărbune, fără a pune altceva în loc. În urma dezbaterilor cu oficialii europeni, există deschidere din partea Comisiei Europene pentru continuarea discuțiilor privitoare la viitorul mineritului în Valea Jiului și la Complexul Energetic Oltenia.

3.15 Sprijin financiar în valoare de 350.000 milioane lei pentru Complexul Energetic Valea Jiului

În luna decembrie 2023 Complexul Energetic Valea Jiului SA va primi un nouă tranșă a ajutorului de stat pentru punere în siguranță a minelor de la exploatarea miniere Lonea, Lupeni, Vulcan și Livezeni. Noua tranșă a ajutorului de stat este adaptată noilor realități ale abatajelor, galeriilor și fronturilor miniere aflate în stare avansată de degradare urmare a lipsei prevederii unor cheltuieli cu mijloace fixe și materiale consumabile. Noul ajutor de stat este în elaborare și se bazează pe o actualizare a Planului de Încetare a Activității (PIA) în conformitate cu datele tehnice din exploatarea miniere, cu nevoia de reabilitare și consolidare a lucrărilor miniere astfel încât activitatea de neutralizare a huilei și punerea în siguranță a minelor să nu afecteze viața și integritatea fizică și psihică a lucrătorilor sau a populației din Valea Jiului.

Noua tranșă a ajutorului de stat face parte din viitoarea decizie a UE privind închiderea de mine, fiind construită în logica punerii în acord a planurilor naționale cu dreptul UE și angajamentele de decarbonare.

Noua tranșă a ajutorului de stat este menită să ofere o stabilitate pe termen mediu pentru activitatea de punere în siguranță a exploatarea miniere și garantarea efectivului de personal necesar desfășurării activității de punere în siguranță și neutralizare a huilei.

3.16 Proiecte de energie regenerabilă pentru Valea Jiului

1. Ministerul Energiei a adoptat încheierea acordului de cooperare ce se propune a fi încheiat între Societatea Complexul Energetic Valea Jiului SA și Green Gravity Operations Pty Ltd Australia, care are ca scop realizarea unui studiu de testare a conceptului privind Sistemul de Stocare a Energiei Gravitacionale (GESS) pentru determinarea fezabilității a 17 puțuri miniere de la cele patru sucursale miniere.
2. Ministerul Energiei a aprobat Acordul de înțelegere între Ministerul Energiei, Complexul Energetic Valea Jiului SA și American Bio – Carbon Delaware și care are ca scop transformarea Termocentralei Paroșeni, în etape, într-o centrală termică cu capabilități care sa funcționeze cu combustibil regenerabil provenit din arderea cărbunelui în comun cu biomasa locală (reziduuri forestiere și surse agricole).
3. Ministerul Energiei a facilitat începerea negocierilor dintre Hidroelectrica SA și Complexul Energetic Valea Jiului SA în vederea dezvoltării unui proiect de parcuri fotovoltaice pe terenurile societății din Valea Jiului, respectiv în vederea dezvoltării unor capabilități hidroenergetice pe barajul de la Paroșeni.
4. Ministerul Energiei a facilitat începerea analizei făcute la nivelul Complexului Energetic Valea Jiului SA și Romgaz SA privind oportunitățile de construire a unei unități pe gaz la Termocentrala Paroșeni, cu captare a carbonului.

3.17 Consiliul Onorific pentru Energie

Ministerul Energiei a constituit la începutul lunii noiembrie Consiliul Onorific pentru Energie, care reunește specialiști români de vârf din domeniul energiei. Aceștia aduc experiența și cunoștințele acumulate în mediul privat, universități și centre de cercetare, pentru a contribui la elaborarea strategiilor, politicilor publice și programelor guvernamentale care pot transforma România într-un vârf de lance în domeniul energiei.

Consiliul va răspunde la întrebările cele mai importante pentru sistemul energetic românesc: Care sunt tendințele viitorului în domeniul energiei? Cum putem realiza tranziția către energii curate într-un mod just și echitabil? Cum transformăm România

Într-un furnizor net de securitate energetică în regiune? Cum trebuie să arate strategia națională energetică a României?

Consiliul este un organism independent, onorific și consultativ. Acesta sprijină elaborarea strategiilor, politicilor publice și programelor guvernamentale care pot transforma România într-un pilon al inovației și al securității energetice regionale. Membrii sunt numiți prin ordin al Ministrului Energiei, fiind unii dintre cei mai performanți români din energie, din țară și din diaspora, cu rezultate recunoscute la nivel național și global.

Astfel, Ministerul Energiei extinde baza de cunoaștere și experiență la care are acces, construind un mecanism prin care să poată beneficia de opiniile și analizele experților în energie din afara sistemului de administrație. Totodată, o consultare mai largă asigură un proces decizional mai transparent și responsabil, care ia în considerare opiniile mediului academic, social și privat.

Primul subiect pe agenda Consiliului Onorific este noua Strategie Energetică a României. Organismul va avea un rol consultativ în conturarea acestui document strategic, care are ca termen de adoptare prima parte a anului 2024.

IV. Deblocarea și accelerare a schemelor de compensare, plafonare și ajutor de stat

4. Deblocarea și accelerarea schemelor de compensare, plafonare și ajutor de stat

4.1. Schema de ajutor de stat acordat întreprinderilor din sectoarele expuse riscului de relocare a emisiilor de CO₂ din cauza costurilor indirecte cauzate de transferarea costurilor emisiilor în prețul energiei electrice – energointensivi (OUG nr. 138/2022)

- Pentru emiterea Acordurilor anuale de finanțare aferente anului 2022 au fost depuse până la finalul lunii mai 2023 un număr de **30 de cereri pentru emiterea acordurilor de finanțare**.
- Suma totală solicitată de pentru consumul de energie electrică aferent anului 2022 este de **922.430.729,86 lei (187.048.713,34 euro)**.
- În urma analizei și evaluării documentației depuse, toate cele **30 de cereri au fost aprobate**.
- Au fost emise Acorduri anuale de finanțări în valoare de **133.948.944,52 euro (714.846.019 lei)**, fiind aplicată o prorata de 77,77% fiecărui beneficiar.
- Plățile către toți beneficiarii au fost efectuate în cursul lunii **septembrie a.c.**

4.2. Schema de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale ale consumatorilor noncasnici

În lunile iunie–august am efectuat plăți în valoare de 646,4 milioane lei (130,8 milioane euro), La data de 03.11.2023 a rămas o situație rest de plată de cereri plafonare în valoare de 1.406.025.987,38 lei față de 2,3 miliarde lei (470,6 milioane euro) cât erau la sfârșitul lunii august.

4.3. Un nou cadru de reglementare

S-a aprobat Ordonanța nr. 30 din 10 august 2023 pentru stabilirea unor măsuri bugetare privind utilizarea contribuției de solidaritate instituite prin O.U.G. nr. 186/2022 privind unele măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2022/1.854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie. Astfel, s-a permis utilizarea încasărilor din contribuția de solidaritate temporară, astfel încât măsurile de sprijin propuse să aibă un impact suficient de rapid în a atenua evoluțiile excepționale ale prețurilor pe piețele de energie în beneficiul consumatorilor și societăților.

Între 1 iunie și 31 august 2023, valoarea totală decontată a crescut de la 9,3 miliarde lei la 12,3 miliarde lei, iar valoarea neachitată a scăzut de la 1,7 miliarde lei la 412,5 milioane lei.

La nivelul Ministerului Energiei au fost făcute demersuri în vederea transferului, de către Ministerul Finanțelor, a sumelor necesare pentru efectuarea plăților necesare compensării furnizorilor care trebuie să livreze clienților energie electrică și gaze naturale la un preț inferior costurilor, în urma intervenției statului.

Am inițiat demersuri cu privire la completarea sumelor disponibile cu fonduri de la bugetul de stat, inclusiv cu privire la simplificarea modului de transfer a sumelor din FTE către ME (transfer permanent, lunar, și nu doar la cerere), simplificând astfel procedura.

În paralel, au fost organizate, prin intermediul ACUE, întâlniri cu reprezentanții sectorului bancar, în vederea identificării de soluții care ar permite extinderea creditării, în marja unor acțiuni de factoring. O primă reuniune a avut loc la data de 30.10.2023, iar la început de decembrie o nouă întâlnire este prevăzută să aibă loc, în vederea agreării unor soluții de creditare a furnizorilor referitor la sumele datorate de statul român (prin bugetele Ministerul Energiei și Ministerului Muncii și Solidarității Sociale) operatorilor de energie în contextul OUG nr. 27/2022 și a semnării unui eventual Acord cu instituțiile bancare, în acest sens.

V. Prevenire și Gestionare Riscuri în Sectorul Energetic

5. Prevenire și Gestionare Riscuri în Sectorul Energetic

Într-un moment deosebit de important pentru securitatea energetică națională și regională, am realizat următoarele:

- Actualizarea **Planului de urgență** pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale, după propunerile și observațiile operatorilor din sistemul gazelor naturale și ca urmare a procesului de consultare publică;
- Demarare actualizare document **Evaluarea Națională a Riscurilor** (National Risk Assessment);
- Luarea tuturor măsurilor pentru **asigurarea rezervelor** de țiței, produse petroliere și gaze la un nivel sigur și satisfăcător. Am depășit gradul de 100% umplere al depozitelor de gaz pentru sezonul rece, și avem stocuri cu aproape 400 de milioane metri cubi mai mult decât în perioada similară a anului trecut. Aceasta înseamnă că vom putea trece peste o iarnă normală doar folosind gaz din producția și depozitele românești (100% independenți). Avem de asemenea variante asigurate și pentru situația unei ierni grele care va necesita mai mult consum (via Azerbaidjan, Grecia).
- Înființarea **Taskforce de securitate cibernetică** pentru Sistemul Energetic Național, care protejează rețelele și sistemele informatice ale unităților aflate sub autoritatea și controlul Ministerului Energiei (instituții publice, companii naționale, societăți naționale, societăți la care statul este acționar), aplicând astfel Legea nr. 58/2023 în domeniul energiei.
- Constituirea **Grupului operativ de asigurare a securității naționale a României** în contextul exploatărilor energetice offshore din Marea Neagră;
- Elaborarea cadrului legal eolian offshore privind asigurarea securității exploatărilor în Marea Neagră (capitol în proiectul de Lege privind offshore wind);

- Constituirea, menținerea și dezvoltarea de stocuri energetice în vederea gestionării situațiilor excepționale care aduc atingere securității energetice a României.

5.1 Asigurarea stocurilor de energie pentru sezonul rece

România și Romgaz sunt și pot să devină furnizori și mai importanți de securitate, atât în ceea ce privește energia electrică, dar și în ceea ce privește gazele naturale. Romgaz, prin filiala Depogaz Ploiești, înmagazinase deja în luna septembrie, pentru iarna care vine, 2,715 miliarde metri cubi de gaz. În total, cele două companii, Depogaz și Depomureș Tg. Mureș, aveau împreună în luna septembrie peste 3 miliarde mc de gaze înmagazinate pentru a trece cu bine iarna 2023 – 2024. Peste 99% din capacitatea de înmagazinare este utilizată, adică ne-am depășit cu mult ținta asumată de Uniunea Europeană, de a avea depozitele pline în proporție de 90% la 1 noiembrie. În data de 29 octombrie în depozitele de gaz erau stocate 3253,9 mil.mc., grad de umplere 105,94%. În data de 30 octombrie în depozitele de cărbune erau stocate 952 mii tone, iar gradul de umplere a lacurilor energetice era de 73,5%.

5.2 Schema de plafonare - compensare a asigurat al IV-lea CEL MAI IEFTIN preț din Uniunea European pentru români

România are al patrulea cel mai ieftin gaz din Uniunea Europeană, iar la energie electrică, printre cele mai scăzute prețuri, în urma aplicării schemei de plafonare-compensare. Am asigurat un cost al energiei electrice și al gazelor corect pentru români, redus.

Cifrele de la nivel european demonstrează că schema de plafonare-compensare aplicată în România funcționează în interesul consumatorului autohton. Spre exemplificare, în urma plafonării prețurilor, românii plătesc 0,06 euro/kWh la gaze. Comparativ, Bulgaria plătește 0,08 euro/kWh pentru gaze, la fel și Estonia, Germania 0.09 euro/kWh, Olanda 0,15 euro/kWh și tot așa. Luând în considerare și prețul plafonat la electricitate, românii cu cele mai mici consumuri plătesc printre cele mai mici prețuri din Europa și pentru energia electrică, 0.13 euro/kWh (0,68 lei/kWh). Cifrele de la nivel european demonstrează că schema de plafonare-compensare funcționează.

Ea a asigurat un cost redus al energiei electrice și al gazelor și un preț corect pentru români. Cinci milioane de gospodării au plătit o factură la curent de 35 de lei pe lună.

Ministerul Energiei menține funcționalitatea sistemului energetic și prețurile plafonate prin serviciul de finanțare, numit factoring. Astfel, diferența dintre prețul la factură și prețul din piața de energie este suportată de companiile de furnizare, care sunt la rândul lor plătite în timp util, fără întârzieri, de către instituțiile bancare.

Românii plătesc astfel mai puțin pentru energie, iar prețul facturilor este redus.

5.3 Întâlnire cu reprezentanții companiilor de furnizare a energiei electrice și gazelor și ai instituțiilor bancare implicate în schema de furnizare a energiei

Am inițiat la finalul lunii octombrie o întâlnire cu reprezentanții companiilor de furnizare a energiei electrice și gazelor și ai instituțiilor bancare implicate în schema de furnizare a energiei, pentru a identifica soluții referitoare la schema de plafonare – compensare a prețurilor facturilor la energie.

Pentru a găsi cele mai eficiente soluții legate de schema de plafonare – compensare a prețurilor la energie, ministrul Burduja a inițiat o întâlnire cu furnizorii, prin intermediul ACUE, și băncile implicate în sectorul energetic. Ministerul Energiei a făcut constant eforturi pentru compensarea furnizorilor și pentru acoperirea diferențelor de preț, având ca obiectiv menținerea unui preț competitiv pentru consumatorii casnici și non-casnici și evitarea problemelor de lichiditate în sistem. Încă de la începutul mandatului mi-am asumat să fac tot ceea ce trebuie pentru a putea păstra un preț corect la energie electrică și gaze pentru români și companiile românești.

Soluțiile au inclus promovarea OG 30/2023 prin care Ministerul Energiei a efectuat plăți de peste 3 miliarde de lei pentru plata datoriilor către furnizori. Alături de ministrul Finanțelor Marcel Boloș am găsit soluția de a face plăți atât din Fondul de Tranziție, cât și din alte surse legal constituite, ceea ce reprezintă angajamentul Guvernului României de a susține sistemul energetic național prin toate instrumentele posibile.

Prin această întâlnire de lucru Ministerul Energiei facilitează un cadru de parteneriat între companiile de furnizare și instituțiile financiar-bancare pentru a facilita accesarea finanțărilor la un cost cât mai redus. Discutăm de un produs de factoring, pe baza unor

convenții tripartite. Este nevoie de astfel de soluții inovatoare pentru a putea asigura funcționarea în condiții optime a întregului sector energetic românesc.

5.4 Comandamentul de iarnă

În data de 1 noiembrie, la sediul Dispeceratului Energetic Național a avut loc prima ședință a Comandamentului energetic de iarnă. Comandamentul de iarnă are ca principal obiectiv monitorizarea funcționării Sistemului electroenergetic național și a Sistemului național de transport al gazelor naturale în perioada de iarnă, respectiv identificarea și analiza riscurilor potențiale și a situațiilor de disfuncționalitate care ar putea apărea în sectorul de energie și în cel de gaze naturale și derularea măsurilor necesare pentru prevenirea sau gestiunea acestor situații.

La ședință au participat reprezentanți ai entităților relevante din sectorul producției, distribuției și furnizării energiei electrice și al gazelor naturale, respectiv reprezentanți ai instituțiilor cu atribuții în funcționarea sectorului (ANRE, MDLPA, ANAR, OPCOM). Am luat în calcul măsuri anticipative în ceea ce privește pregătirea pentru iarnă – cu precădere asigurarea tuturor stocurilor de resurse necesare funcționării normale a acestora, respectiv stocurile de gaze naturale înmagazinate, rezervele de apă din lacurile de acumulare și stocurile de cărbune aferente centralelor termice.

Subliniez faptul că depozitele de gaze naturale sunt pline la peste 100% din capacitate, rezervele de apă sunt la un nivel mai ridicat decât în anii anteriori, iar exploatarea minieră își desfășoară activitatea în fluxuri de producție normale, ceea ce creează condiții optime pentru ca în această iarnă să fie asigurată alimentarea neîntreruptă și la parametri normali cu energie electrică și gaze naturale, atât pentru populația României cât și pentru entitățile economice și rezidențiale. Concluziile acestei prime întâlniri au fost că la momentul de față, nu se întrevăd situații deosebite privind trecerea sezonului rece. În condițiile unei ierni normale, cu până la 2 episoade de viscol și ger pe lună, de până la o săptămână fiecare, vom trece iarna doar cu gaz românesc și fără nicio problemă majoră.